

Krepitev oblasti delavcev — trajna naloga komunistov

(Referat sekretarja komiteja na 2. seji občinske konference ZKS 23. 2. 1978)

Smo sredi intenzivnih priprav na 8. kongres ZKS in 11. kongres ZKJ. 2. februarja je centralni komitej ZKS dal v javno razpravo osnutke dokumentov za oba kongresa. Centralni komitej je tudi pozval vse delovne ljudi, družbenopolitične organizacije, posebej pa komuniste, da razpravljamo o dokumentih, predlagamo dopolnitve in hkrati ob tem odpravljamo slabosti v svojem življenjskem in delovnem okolju.

Razume se, da moramo biti komunisti pobudniki takih razprav in terjati uresničevanje novih, boljših družbenoekonomskih odnosov, ki izhajajo iz ustave, zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov. Da bomo te naloge uresničili, moramo naše delovanje tako usmeriti, da se bodo razprave prenesle med delovne ljudi in občane, komunisti pa moramo biti vpeti v njih in delovati med delovnimi ljudmi znotraj samoupravnega in delegatskega sistema.

Seveda pa ne gre zgolj za formalno razpravljanje o vsebini dokumentov in dajanje novih predlogov, ampak gre za neposredne akcije, za krepitev samoupravnega in družbenoekonomskega položaja delavcev v združenem delu. To pomeni, da je osrednja naloga vseh komunistov

in vseh osnovnih organizacij ZKS, še posebej pa to velja za vodstva ZK — krepitev oblasti delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela.

postavlja družbena vloga zveze komunistov, se moramo komunisti stalno izobraževati in usposabljanje, da bomo obvladali protislovja v materialnem in družbenem razvoju, v revolucionarni usmeritvi h konkretnemu osvoboditvi človeka pri graditvi novih socialističnih odnosov in materialne osnove vseh delovnih ljudi v združenem delu. To pa zahteva od nas nove metode dela, odpravljanje forumskega delovanja in ustrezno organiziranje komunistov v vseh delovnih in živ-

novnih organizacij, komitejev in podobno, oziroma na dajanje direktiv samoupravnim organom in delegatom, temveč moramo krepiti vlogo osnovne organizacije ZK in sprejete dogovore na sejah uresničevati v vseh delih političnega in samoupravnega organiziranja delavcev v temeljni organizaciji združenega dela. Seveda pa takšne metode dela ZK terjajo od nas, da pravilno razumemo vsebino demokratičnega centralizma in idejno avantgardno vlogo ZK zato, da bodo naše akcije vodene enotno in da bodo učinki akcije dajali rezultate, kot si jih želimo doseči v našem razvoju.

Na teh izhodiščih in na podlagi smernic občinske volilne konference ter dokumentov za 8. kongres ZKS in 11. kongres ZKJ smo izdelali konkreten program dela občinske organizacije ZK v naši občini.

Poleg splošnih nalog smo konkretno izpostavili naloge za nadaljevanje dejavnosti ZK za uresničevanje ZD in drugih sistemskih zakonov. V ospredje smo postavili gospodarjenje s presežnim delom, kjer je to osnova za dejansko oblikovanje samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in ker se potem lahko ugotavlja, kdo je resnični gospodar, če se ve, kdo upravlja s presežnim delom. Zato se bomo najprej lotili nalog na področju preobrazbe finančnih služb v OZD. V ta namen smo že poslali vprašalnik poslovnim organom v OZD, da bomo na osnovi odgovorov lahko izdelali analizo sedanjih razmer in se dogovorili za politično delovanje vseh komunistov. Glavni namen akcije bo v tem, da oblikujemo takšne finančne službe in interne banke, v katerih bodo delavci temeljnih organizacij združenega

(Nadaljevanje na 2. strani)

Kontrola

Člani občinske konference in komiteja ZKS moramo prevzeti več odgovornosti kot doslej. Biti moramo med delavci in povsod tam, kjer so delavci politično organizirani in z njimi ustvarjati vsakodnevne kontakte, spodbujati razprave in se zavzemati za uresničevanje stališč in sklepov občinske konference ZKS ter na osnovi argumentov v enakopravnem in demokratičnem boju mnenj razreševati odprta vprašanja v vsakodnevni praksi. Ali z drugimi besedami povedano: »Člani občinske konference, komiteja in medobčinskega sveta ZKS se moramo bolj politično izpostavljati ter preiti iz sence v konkreten boj za nove boljše družbene odnose povsod tam, kjer živimo, delamo in politično delujemo, če hočemo, da bomo upravičili zaupanje, ki smo ga dobili ob sprejetju mandata.«

Da bomo naloge lahko uresničili na način, kjer se bolj iz-

ljenjskih sredinah. Mi moramo prenesti naše delovanje tudi izven okvirov delovanja ZK in napovedati odločen boj takšnemu delu, ki se odraža samo na sestankih političnega aktiva, vodstev os-

Odprta vprašanja rešujemo po samoupravni poti

27. februarja je prišlo v naši železarni do prekinitev dela. Manjša skupina popoldanske izmene v TOZD stroji in deli ter nekateri delavci iz drugih tozdov so negodovali predvsem zato, ker predlog zaključnega računa za leto 1977 ni predvideval delitve čistega dohodka, ker življenjski stroški rastejo in ker so delavci

na podlagi nepreverjenih informacij verjeli, kako da v drugih OZD dvigajo osebne dohodke nad dogovorjeno stopnjo, mi pa ne.

Čeprav jim je bilo ponovno jasno povedano (predtem pa isto že na zborih delovnih ljudi oz. delavskih svetih tozdov), da se je treba o teh stvareh še nadalje

(Nadaljevanje na 2. strani)

IZ VSEBINE

- Kaj je dobro vedeti o inovacijah
- Z lastnim znanjem iz težav
- Medsebojna delovna razmerja
- Predkongresna aktivnost komunistov
- Letno poročilo o delu postaje prve pomoči
- Letno poročilo o izostankih
- Kako naprej?
- Problematika boja proti alkoholizmu v železarni
- Novi otroški oddelek — pridobitev za bolne otroke
- Rešeni dolgoletne more
- Glas radia Slovenj Gradec tudi do nas
- O usmerjenosti naših kulturnih prizadevanj
- Rekreativna in šport
- Gibanje zaposlenih

(Nadaljevanje s 1. strani)

trezno in razumno pogovarjati v vseh ustreznih samoupravnih organih in čeprav je bilo znova razloženo, da lahko kaj delimo samo v primeru, če vzamemo del denarja, namenjenega za pospešeno amortizacijo, stanovanjski prispevek, za gradnjo šole na Javorniku, itn., ti dokazi niso zalegli.

Takoj sta se sestala komite ZKS železarne in komite OK ZKS ter sprejela vrsto stališč in sklepov z namenom, da se stanje v železarni normalizira in da delo spet steče. Komite se ni mogel strinjati z načinom, kako rešiti odprta vprašanja, saj so prekinitev dela v ostrem nasprotju z organiziranim razpravljanjem v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih. Pozval je delavce, naj se vrnejo na delo, vsa odprta vprašanja pa rešujejo kot dotle po samoupravnih poti in v skladu s samoupravnimi akti.

Delavski svet DO je na seji 28. 2. sprejel dva predloga, ki se posredujejo v obravnavo in sprejem zborom delovnih ljudi TOZD-ov in delovnih skupnosti:

— 15. 3. se vsem delavcem železarne izplača po 2.000 din. Krije naj se po možnosti in predvidenih sredstev za pospešeno amortizacijo in za stanovanjsko izgradnjo;

— da bi v železarni dosegli republiško poprečje OD, se od 1. 3. 1978 dalje izplačuje razlika med 14,4 do 19,1 odstotka iz sredstev za redne OD;

— o nadomestilu izpadlih delovnih ur delavcev, ki so sodelovali pri prekinitvi dela, se delavci dogovorijo na zborih.

Komite ZKS železarne Ravne bo pripravil celovito poročilo o vzrokih za prekinitve dela in bomo o tem še poročali.

Marjan Kolar

Krepitev oblasti delavcev — trajna naloga komunistov

(Nadaljevanje s 1. strani)

dela prek svojih delegatov imeli vpliv na vsa sredstva, ki jih združujejo in na vse tokove družbene reprodukcije. To pomeni, da smo napovedali odločen boj tistim, ki bi radi še naprej v imenu delavcev gospodarili s presežnim delom, investicijskimi in drugimi sredstvi.

Združevanje dela in sredstev delavcev TOZD zahteva nenehno skrb za skupno planiranje, za načrtovanje takšnih razvojnih ciljev, ki bodo spodbujali delavce v TOZD k združevanju sredstev in dela, s katerim bodo dosegali hitrejši razvoj, večjo socialno varnost in svoj osebni in družbeni standard, ne da bi se jim pri tem odtujevala sredstva in rezultati združenih sredstev. Da bodo delavci lahko uresničevali kratkoročne in dolgoročne naloge na področju gospodarjenja in združevanja sredstev, morajo biti sproti obveščeni o rezultatih, doseženih s skupnim vlaganjem in skupnim delom ter biti resnični gospodarji celotne družbene reprodukcije. Te pravice in dolžnosti morajo biti ustrezno razdelane v samoupravnih sporazumih o združevanju sredstev in dela na osnovi trajnejših odnosov delavcev v TOZD.

Ugotavljamo, da v občini ne razpolagamo s pomembnejšimi projekti, s katerimi bi hitreje razreševali probleme skladnejšega razvoja, večje zaposlenosti žensk in invalidov ter s katerimi bi dosegli večjo produktivnost dela in družbeni proizvod na zaposlenega. Prav zaradi tega, ker ne razpolagamo s projekti, s katerimi bi si hitreje ustvarjali perspektive nadaljnjega razvoja, se srečujemo z nepomembnimi adaptacijami ali pa zaradi razdrobljenosti in majhnosti sredstev ne poskušamo nič storiti in sredstev ne vlagamo v razvoj.

V sklop družbenoekonomskih odnosov delavcev v TOZD spadajo odnosi med delavci v skupnih službah in delavci v TOZD, kjer se mora na osnovi svobodne menjave dela temeljno izboljšati

vpliv delavcev na njihove skupne službe pri oblikovanju programov dela, zaposlenosti in širitvi teh služb, in da bo njihov dohodek odvisen od opravljenega dela in prispevka k rezultatom dela temeljne organizacije združenega dela.

Tudi osebni dohodki vseh delavcev morajo biti odvisni od rezultatov osebnega dela in prispevkov k skupnim rezultatom delavcev v TOZD. To pa zahteva izdelavo ustreznih standardov, osnov in meril za določanje osebnih dohodkov. Za uveljavljanje takšnih odnosov moramo politično delovati skupaj s sindikatom, samoupravnimi organi in drugimi dejavniki ter s konkretnimi programi aktivnosti načrtno vodijo akcijo. Smernice za vodenje enotne akcije bomo sprejeli na občinski konferenci, ko bomo ocenili dosežane uresničevanje ZZD. Seveda bomo pri tem izhajali iz celovitosti družbenoekonomskih vprašanj, ki jih moramo razreševati zato, da se bo delavcev položaj hitreje in pomembneje izboljšal.

Po programu dela občinske organizacije ZKS bomo tudi ocenili uresničevanje zakona o delovnih razmerjih delavcev v združenem delu. K temu nas silijo slabo urejeni odnosi delavcev v TOZD, kjer se pravice, obveznosti in odgovornosti različno razumejo in uporabljajo. Zakon o delovnih razmerjih pa nas obvezuje, da v samoupravnih sporazumih podrobneje razčlenimo vse pravice in obveznosti, ki jih imamo v združenem delu ob sklenitvi delovnega razmerja.

Med najpomembnejše naloge pa uvrščamo prizadevanje vseh delovnih ljudi, posebej pa komunistov: skrb za dobro gospodarjenje, za uveljavljanje kakovostnih dejavnikov, varčevanje z energijo, surovinami; boljše izkoriščanje delovnega časa in proizvodnih kapacitet; spodbujanje delavcev za inovacije in racionalizacije, nenehno izboljševanje tehnoloških postopkov ter načrtovanje rentabilnih naložb, s kate-

rimi bomo nenehno širili krog delovnih opravil in odpravljali težje in škodljive delovne pogoje. Vse te naloge smo vključili tudi v »akcijo Komunist«, ker želimo resnično aktivirati vse delovne ljudi v borbo za dobro socialistično gospodarjenje, ker je edino to porok za stabilni in dinamični razvoj in za ustvarjanje tolikšnega dohodka, s katerim bomo lahko pokrili vedno večje potrebe, ki jih imamo v zdravstvu, šolstvu, kulturi, telesni kulturi, socialnem varstvu in drugod. Zato bo boj za večji čisti dohodek pomenil hkrati tudi boj za boljši jutrišnji dan.

Priprave na skupščinske volitve sodijo med takojšnje naloge v predkongresnem delovanju komunistov v SZDL, drugih družbenopolitičnih organizacij, društev in v vseh delovnih in življenjskih sredinah. Kot vemo, bodo volitve 9. in 12. marca tega leta. Naša naloga je, da ustvarjamo s politično aktivnostjo takšne razmere, da se bodo vsi delovni ljudje in občani, ki imajo volilno pravico, volitev tudi dejansko udeležili.

ORGANIZIRANJE PREDKONGRESNE AKTIVNOSTI

Predkongresna aktivnost poteka že od priprav na volilne konference osnovnih organizacij ZKS od oktobra 1977 dalje. V vseh osnovnih organizacijah so se dogovorili o programih nadaljnje dela. V januarju letos smo organizirali dvodnevni seminar za sekretarje osnovnih organizacij ZKS, na katerem smo tematsko obdelali naloge, ki smo si jih zastavili v programu dela. V februarju, takoj po 9. seji centralnega komiteja, smo na posvetu sekretarjev spregovorili o akcijskih nalogah delovanja komunistov in o drugih dokumentih za 8. kongres ZKS.

Na posvetu smo se dogovorili, da se morajo vse osnovne organizacije ZKS vključiti v javno razpravo o dokumentih, s tem da skličejo:

- redne oblike sestankov,
- odprte sestanke z delavci TOZD,
- sestanke z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami,
- sestanke o določeni tematici itd.

Sekretarji OO ZKS morajo imeti pobudo za organiziranje in sklic takšnih sestankov. Dogovorili smo se tudi, da morajo biti razprave o kongresnih dokumentih konkretne in v smislu razreševanja problemov, s katerimi se srečujemo. V javne razprave so se dolžni vključevati vsi člani ZK v sredinah, kjer delajo in živijo, posebej še: člani ZKS, člani MS ZKS, člani komiteja in občinske konference, delegati za 8. kongres ZKS in 11. kongres ZKJ.

V ta namen smo sekretarjem poslali seznam, v katerem je razvidno kateri člani komiteja in predsedniki komisij so zadolženi za posamezne osnovne organizacije za predkongresno aktivnost in za pomoč pri vodenju javne razprave.

Vsak član občinske konference pa mora v svoji osnovni organizaciji akcijsko in vsebinsko pri-

spevati za čimbolj uspešno javno razpravo ter se vključevati v konkretno razreševanje odprtih vprašanj.

Komite občinske konference ZKS bo sproti spremljal in usmerjal javno razpravo za posamezna tematska področja, kot npr.: preobrazba finančnih služb, ugotavljanje in razporejanje skupnega prihodka in dohodka, delitev OD, gospodarjenje v OZD, združevanje sredstev in dela, družbenoekonomski razvoj občine, srednjeročno in dolgoročno planiranje, medsebojni odnosi delavcev v združenem delu in še druga vprašanja, povezana s programom dela občinske organizacije ZKS. Komite bo tudi spodbujal javno razpravo o kongresnih dokumentih v drugih družbenopolitičnih organizacijah, društvih, KS, SIS in skupščini občine.

Na osnovi tako zastavljene dejavnosti je konkretiziran poziv centralnega komiteja, da se javna razprava prenese tudi izven okvirov ZKS in da o dokumentih spregovorijo tudi delovni ljudje in občani.

SZDL se bo vključila v javno razpravo predvsem na naslednjih tematskih področjih:

— Oblika in vsebina dela KS, organiziranje novih KS in delovanje vseh družbenopolitičnih organizacij v KS in temeljnih samoupravnih skupnostih.

— Organizirali bodo problematiko konferenco o kmetijstvu in vključevanju kmetov v samoupravni in delegatski sistem, aktivirali bodo sekcije za kmetijstvo in gozdarstvo pri krajevnih konferencah in OK SZDL.

— Organizirali bodo javno razpravo o vključevanju malega gospodarstva in obrti v občini. Pri tem bodo posebej izpostavili problem delavcev, zaposlenih v tej dejavnosti.

— Ne nazadnje bodo ponovno ocenili svojo organiziranost, posebej kar zadeva interesne sekcije, svetov in zasedkih in koordinacijskih odborov.

S takšnim načinom bo SZDL prav gotovo prispevala svoj delež pri celovitosti obravnave kongresnih dokumentov.

ZSMS je pripravila izhodišče predkongresnih aktivnosti mladih v občinski organizaciji Ravne na Koroškem. Posebej bodo spregovorili o kongresnih dokumentih v vseh osnovnih organizacijah zveze socialistične mladine; se zavzeli, da bodo na volitvah kar najbolj uspeli, razpravljali bodo o svojem delu in dogradili svojo organiziranost, tako da bodo v ZSMS vključeni vsi mladi na vseh tistih področjih, kjer bi se neposredno izrazil njihov interes. Ena izmed osrednjih nalog, ki so si jih zadali, je nenehno izobraževanje in usposabljanje mladih za aktivno družbenopolitično delovanje in usposabljanje za boljše opravljanje svojega dela. Svoje aktivnosti bodo usmerili tudi za krepitev obrambnih priprav, za ohranjanje pridobitev NOB in še še bolj odprli v razreševanje družbenih problemov.

Občinski sindikalni svet je pripravil obširen predlog predkongresnih in pokongresnih aktivnosti osnovnih organizacij sindikata v občini Ravne na Koroškem. Predvsem bodo:

— Izpopolnili občinsko organiziranost sindikata ter se vključe-

da rezultati njihovega dela presegajo pričakovane učinke. Z drugimi besedami, to je takrat, ko so delo opravili bolje, kot se je od njih pričakovalo. Izvajanje tega načela imamo v našem samoupravnem sporazumu posredno zagotovljeno z uporabo faktorja ustvaritvene sposobnosti. In če imamo še ustrezno natančno opredeljene delovne naloge za vsakega posameznega delavca (opisi del in delovnih nalog), ni velike verjetnosti, da bomo streljali mimo.

Zapletlo se bo le tam, kjer delovne naloge niso dovolj natančno opredeljene, pa naj gre za opise ali za premalo jasno postavljene cilje pri posameznih delovnih zadolžitvah.

V delovnem ali v prostem času

Večkrat tudi slišimo polemiko o tem, ali naj se inovacije izvajajo med delovnim časom ali v prostem času. Slišati je kot neko bojaznen, da naj bi se nagrajevale samo tiste inovacije, ki so bile izvedene v prostem času, ker smo pač na šihu zato, da delamo. Menim, da je takšno mnenje napačno. Gotovo je, da bo človek najuspešnejši pri delu takrat, ko ima za to najugodnejše pogoje, to pa je v večini primerov na delovnem mestu in med delovnim časom. Če pa nekdo nekaj razmišlja ali celo dela še doma, toliko

bolje. Naj ne bo važno, kdaj se je komu utrnila kakšna ideja, lahko tudi ponoči, ko ni mogel zaspiti. Važno je, in tako jo tudi vrednotimo, koliko nam prinese njena uporaba, ko jo opredmetimo.

Kako za naprej

Predvsem si moramo prizadevati, da zajemamo čim več pаметi naših delavcev in je skušamo čim koristneje uporabiti. To pa bomo dosegli le tako, da damo vsem delavcem enake možnosti, da čim kreativneje sodelujejo pri izvajanju celotnega poslovnega procesa.

Na področju inovacij moramo zagotoviti, da bodo predlogi reševani strokovno, demokratično in zlasti hitro. Z drugimi besedami, samoupravni organi bodo lahko kvalitetno odločali le, če bodo imeli gradivo dobro pripravljeno; in še nekaj; vedimo, da kdor hitro da, dvakrat da!

Morda bi kazalo pri tem delu še koga zaposliti. Res je, to nekaj stane. Res pa je tudi, da so izkušnje pokazale, da vsak dinar, vložen v razvoj inovacijskih procesov, vrne poprečno šest dinarjev. Dobra naložba pri sorazmerno majhnem tveganju. No, seveda, tudi tukaj velja — pravi človek na pravo mesto.

Franjo Krivec

Medsebojna delovna razmerja

(delovni čas, odmor, počitek)

Da je delovni čas pomembna pravica in obveznost iz delovnega razmerja, nedvoumno sklepamo iz izjemne pozornosti zakonodajalca, saj mu je v zakonu namenil kar 22 členov — doslej 9. O izjemni pozornosti delovnemu času nas še bolj kot obseg prepriča vsebina teh členov. Če je zakon doslej določal predvsem trajanje delovnega tedna, kdaj se sme vpeljati delo prek polnega delovnega časa, razloge za krajši in skrajšani delovni čas ter možnosti preračunavanja delovnega časa tam, kjer delavec zaradi sezonske narave dela dnevno dela več kot poln delovni čas, novi zakon nalaga vrsto obveznosti tudi okoli izrabe delovnega časa. Vzrokov, da zakon posega tudi na omenjeno vsebinsko plat delovnega časa, je več. Eden od teh je v javnosti pogosto obravnavana splošna ocena o nezadostni izrabi delovnega časa v Jugoslaviji. Po eni strani je ugotovljeno, da z dela veliko izostajamo oziroma da kljub prisotnosti na delu v poprečju delamo le slabih 6 ur dnevno ali 75 %.

Poglejmo si nekoliko podrobneje vsebino tistih zakonikih določb, za katere smo dejali, da so nove. Navajamo 2. odstavek 64. člena zakona:

»Delavci podrobneje razčlenijo delovni čas v planu izrabe letnega delovnega časa (tedenskega, mesečnega, letnega). Pri tej razporeditvi delovnega časa delavci zagotavljajo izpolnjevanje nalog in potreb, ki jih narekujejo smotrna organizacija dela in čim popolnejša, učinkovitejša ter racionalnejša izkoriščenost delovnih sredstev in delovnega časa...«

Pravzaprav je nekoliko čudno,

da mora država v letu 1978 OZD predpisati nekaj, kar je samo po sebi umevno. Pa vendarle kaže, da drugače ni šlo. Kajti delovni čas smo v praksi delavci največkrat razumeli bolj kot pravico, ne pa tudi kot obveznost širšega družbenega pomena. Ustavna določba, ki nam vseskozi nalaga, da z družbenimi sredstvi delamo smotrno in po načelu dobrega gospodarja, je tako konkretizirana še v zakonu. Cilj to seveda ni, je pa vsaj dobrodošla prisila.

Plan izrabe sklada delovnega časa bomo v bodoče morali poslati tudi pristojnemu organu občinske skupščine. Te zahteve ne bi smeli razumeti zgolj kot nadzor, temveč tudi kot razširjeno skrb.

Ze prej smo omenili, da planirani sklad delovnega časa ni statičen, marveč spremenljiv vedno tedaj, ko nastopijo objektivni razlogi za njegovo prilagoditev nastalim izjemnim razmeram (večja ali manjša naročila in podobno).

Delo prek polnega delovnega časa je izjema, ki jo zakon dovoli, vendar naštevata tudi razloge, kdaj je možno. Razloge za uvedbo nadurnega dela lahko strnemo v tri skupine:

— elementarne nesreče, ki zadenejo delovno organizacijo ali se ta neposredno pričakuje. Tako delo je omejeno na čas, ki je nujen. Na opravljeno nadurno delo ni mogoče obračunavati dodatkov.

— Nadaljevanje začete delo, preprečitev kvarjenja surovin ali materiala, odvrnitev okvare delovnih sredstev in nadomestitev nenadno izostalega delavca. Razloge moramo podrobno določiti v

pravilniku o delovnih razmerjih. Delo se šteje za poseben pogoj, delavec pa je upravičen na dodatke za tako delo.

Moramo pa povedati, da je uvedba nadurnega dela iz omenjenih razlogov mogoča le, če bi z opustitvijo dela nastala precejšnja materialna škoda oziroma bi bilo zato ogroženo življenje in zdravje občanov ali če se z nadurnim delom prepreči prekinitev dela v drugih OZD.

— Pomanjkanje energije ali izpolnitev delovnih obveznosti za vojaške potrebe.

Tudi ta oblika nadurnega dela je izjema, uvedbo pa jo lahko le delavci v materialni proizvodnji. Tudi v tem primeru je nadurno delo poseben delovni pogoj.

Nadurno delo pa je mogoče tudi tedaj, če se morajo opraviti določena dela in naloge ter so splošnega družbenega pomena, ni pa jih mogoče izvršiti z racionalno organizacijo in delitvijo dela, z razporeditvijo delovnega časa in delavcev.

Za zadnji dve skupini razlogov za uvedbo nadurnega dela še velja, da smejo trajati največ 12 ur tedensko.

Kaj vse ni nadurno delo, pa mi temu tako pravimo, bomo morali z vso odgovornostjo sami ugotoviti tedaj, ko bomo pripravljali pravilnik o delovnih razmerjih.

Novo je tudi zakonsko določilo, ki nas zavezuje voditi mesečno evidenco o izrabi delovnega časa. V tej evidenci bomo morali primerjati izrabo delovnega časa z osnovami plana in z načrtovanim letnim skladom delovnega časa. Evidenca mora posebej prikazati delavce, ki so delali prek polnega delovnega časa ter število ur, ki so jih opravili pri takem delu. Delavski svet ali drug ustrezeni organ upravljanja mesečno

spremlja in ocenjuje podatke o izkoriščenosti delovnega časa in o delu prek polnega delovnega časa ter zagotovi, da so delavci najmanj vsakih šest mesecev seznanjeni s temi podatki in ocenami.

Kot vidimo, nam zakon ne le oži možnost za uvedbo dela prek polnega delovnega časa, temveč nas sili v racionalnejše razmišljanje o izrabi delovnega časa na sploh. Če je iztočnica v to smer premakljiv (drseči) delovni čas (prerazporeditev), bomo ugotavljali sami. Zakon sicer te možnosti izrecno ne omenja, vendar jo dopušča. Saj že kar v drugem (64) členu določa, da delavci z razporeditvijo delovnega časa zagotavljajo izpolnjevanje nalog in potreb, kot to narekuje smotrna organizacija dela...

Z odmori in počitki med delom si delavci zagotavljamo čas za prehrano in za počitek — nabiranje delovnih moči med dvema delovnima dnevnoma. Čas za odmor se šteje v delovni čas. Zakon za to področje ne prinaša nič novega. Odmor ne sme biti le na začetku in na koncu delovnega časa. V železarni resno razmišljamo, da bi čas, ki delavcem ostane po zaužitju »malice« izpolnili še z različnimi oblikami telesne aktivnosti. Spontano to delavci ponekod že delajo; naš interes pa je organizirana telesna aktivnost, ki bo tudi ustrezno strokovno vodena. O tem je že izdelan okvirni program, pripravljamo pa tudi anketo, ki bo zajela četrtino delavcev. Z anketo želimo ugotoviti splošno zanimanje delavcev za tovrstno aktivno preživetje preostali čas tridesetminutnega odmora med delom. Strokovno pomoč nam bo v nadaljnji obdelavi nudila tudi skupina učiteljev Visoke šole za telesno kulturo iz Ljubljane.

Milan Zafonnik

PREDSTAVLJAMO NAŠEGA INOVATORJA:

Z lastnim znanjem iz težav

Dobrih 20 let je Štefan Kamnik, delovodja v TOZD stroji in deli, član naše delovne organizacije. Prav tu, v brusilnici orodja, se je tudi prvič srečal z inovatorsko dejavnostjo. Ko smo mu razložili namen našega obiska, je dejal, češ kaj bi govoril o tem. Potrebne so bile tehnične izboljšave, zato smo jih tudi izvršili. Pa prepustimo besedo njemu.

»Že precej dolgo bo od tega, ko sem se prvič srečal z inovacijsko dejavnostjo, menda leta 1967 ali 1968. Takrat smo v naši brusilnici pričeli brusiti oblikovne nože za kalibracijo valjev v valjarni. Postavljalo se je vprašanje, kako brusiti nože različnih radiusov. Do takrat v železarni nismo imeli naprave, s katero bi lahko opravili to zahtevno brušenje. Izdelala sva jo s tovarišem Porijem in je še danes v uporabi. Kaj me je pritegnilo k tehničnim izboljšavam? Predvsem misel, da je treba nekaj storiti v naši delavnici, saj smo bili zelo osamljeni in smo

se morali iz težav izvleči sami s svojim znanjem.«

»Kako pa se je razvijala in uveljavljala vaša inovacijska dejavnost?«

»Pri prvi inovaciji, za katero sem dobil skromno denarno nagrado, sem bil zelo vesel. Ni me gnal pohlep po denarju ali čem drugem. Predvsem sem sam sebi hotel dokazati, da lahko s svojim znanjem in dolgoletno delovno prakso pripomorem k še bolj racionalnemu gospodarjenju. Zilica mi ni dala miru. Ne vem, kaj me je gnalo in me še danes žene, da razmišljam in študiram skoraj pri vsakem stroju v brusilnici, ali se morda ne bi dalo na njem še kaj izboljšati. Tako sem v zadnjih nekaj letih izdelal stroj za širšo uporabo pri izdelavi industrijskih nožev. To je orodni brusilni stroj, na katerem se lahko izvajajo različne operacije brušenja. Koliko ta stroj pomeni za našo delovno organizacijo, naj povedo drugi. Sam

Stefan Kamnik

menim, da že nekaj časa dokaj dobro opravlja delo, za katero je bil narejen.

»Kaj še načrtujete na tem področju?«

»Imam še precej načrtov. Predvsem si bom prizadeval izboljšati postopek pri brušenju orodja in konstruiranju raznega drugega namenskega orodja. Tako sva s tovarišem Porijem izdelala nov stroj za lepanje strugarskih nožev. Tega še nisva prijavila kot tehnično izboljšavo.«

»Izredno velikega pomena pri proizvodnji gotovih izdelkov v TOZD stroji in deli je brusilnica. Kakšna je njena vloga?«

»Z orodjem, ki ga vzdržujemo v orodni brusilnici, si lahko v neposredni proizvodnji marsikaj privoščijo za bolj kvaliteten iz-

delek. Mi moramo poskrbeti, da je orodje strokovno brušeno na zahtevane mere in dimenzije in seveda v pravem času dostavljeno uporabniku. Poleg sredstev, ki jih ima naša brusilnica na razpolago, da vsa ta dela lahko opravimo, je potrebno še veliko izkušenj in iznajdljivosti. Ravno iz tega izhaja največ inovacij v našem oddelku.«

»Kako gledajo na vašo inovativno dejavnost sodelavci?«

»Mislim, da je veliko pomanjkljivosti in zaviranja inovacijske dejavnosti zaradi ljubosumnosti nekaterih sodelavcev. Večkrat se je že zgodilo, pa ne samo meni, da predlagatelj inovacije ni dobil podpore pri svojih nadrejenih. Pristojno je tudi bilo mišljenje nekaterih, da je poleg rednih delovnih nalog izboljšava posameznih, do takrat neresenih operacij, dolžnost inoverja. Kot dolgoletni delavec tega kolektiva sem vselej nasprotoval tistim, ki tako mislijo. Reči pa moram, da so tudi taki sodelavci, ki vidijo napredek pri delu in zato tudi priznavajo trud, ki ga je vložil v to inovator.«

»In vaše želje?«

»Rad bi podal nekaj svojih misli sodelavcem, ki menijo, da se ne splača razmišljati in izpopolnjevati delovnih naprav in izboljševati dela. Naša delovna organizacija je ena tistih v Jugoslaviji, ki ima dokaj dobro urejen pravilnik o nagrajevanju inovacijske dejavnosti. Zato bi bil že skrajni čas, da o tem razmislijo še drugi in s svojim sodelovanjem pripomorejo k še boljšemu gospodarjenju. To bi bila moja želja.«

F. Rotar

hodek. Tako bo ob ustreznih merilih za nagrajevanje po delu tudi močna vzpodbuda za povečanje produktivnosti in izvajanje delovne discipline.

Drugo področje aktivnosti je samoupravljanje. Naša osnovna organizacija je pripravila razgovore o organizaciji dela in medsebojnih odnosih v TOZD, o delovanju vseh samoupravnih organov, predvsem pa je ocenila uresničevanje sklepov. Posebno smo izpostavili vlogo in delo naših članov ZK v teh organih, saj se zavedamo, da moramo komunisti uresničevati politiko ZK predvsem tam, kjer se predlogi oblikujejo. Komunisti iz naše TOZD so vključeni v skoraj vse samoupravne organe, še posebej pa smo pazili, da imamo svoje člane v vseh delegacijah. Na sestankih bomo sproti spremljali delo naših članov na vseh področjih. V programu dela pred kongresom ZKS imamo še ocenitev delovanja družbene samozaščite in predloge za hitrejšo uresničevanje te nadvse pomembne dejavnosti.

Predlogi za dopolnitve statuta ZKS še bolj poudarjajo vlogo osnovnih organizacij ZK in njihovo neposredno povezanost z občinskimi komiteji ZKS. V tem smislu je razvidno, da komiteji na ravni delovnih organizacij ne bodo več potrebni. Zavedati se moramo, da so ravno taki komiteji v nekaterih delovnih organizacijah postali orodje v rokah tehno-birokratskih sil. Mnogo bolj učinkovita so povezovanja med osnovnimi organizacijami v obliki problemskih konferenc, zbori komunistov in posvetovanja. Seveda pa bodo za takšna akcijska povezovanja potrebni strokovni politični delavci, ki bodo imeli verjetno podobno vlogo kot danes organizacijski sekretarji.

Janko Dežman, sekretar skupnih organov upravljanja:

»Osnovna organizacija ZKS delovne skupnosti za kadrovske splošne zadeve je med najmočnejšimi v železarni. V naši delovni skupnosti je član Zveze komunistov vsak peti delavec. Razen skupnega organiziranega nastopanja je zagotovljena prisotnost članstva in možnost angažiranja v vseh samoupravnih organih, delegacijah in na vseh odločitvenih ravneh.

Predkongresna aktivnost je zlasti usmerjena v preučevanje kongresnih dokumentov, sprememb in dopolnitev statuta ZKS ter preučevanje študije Edvarda Kardelja »Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja.« Skladno s stališči CK pa je posvečena precejšnja pozornost tudi splošni oceni položaja v delovni skupnosti in v delovni organizaciji kot celoti ter zlasti uresničevanju zakona o združenem delu. Razpravljamo pa tudi o nekaterih zelo konkretnih vprašanjih, kot je uresničevanje ljudske obrambe in družbene samozaščite, kjer dajemo še poseben poudarek podružljanju samozaščite. Naša delovna skupnost ima v primerjavi s tozdi na tem področju zaradi posebne vloge tudi posebej naglašene naloge. Sicer pa menim, da bi predkongresna aktivnost ne smela izzveneti kot kampanjska akcija, temveč bolj kot ugotavljanje dejanskega stanja ter

Janko Dežman

iskanje usmeritve za naprej. Naloge Zveze komunistov so v glavnem takšne, da zahtevajo trajno angažiranost na vseh področjih hitro spreminjajoče se samoupravne stvarnosti.

Utrjevanje družbenoekonomskega in ukrepi za čim večjo stabilnost in afirmacijo političnega sistema socialističnega samoupravljanja so naše najpomembnejše naloge, znotraj katerih so zajete tudi vse ostale bolj ali manj pomembne. Sama reorganizacija organizacije je zgolj formalen akt. Po nekajmesečnem delovanju novih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti se že kažejo mnoga nova odprta vprašanja in dileme. Dohodkovni odnosi med tozdi in svobodna menjava dela bodo osrednji predmet pozornosti v letošnjem letu; najprej ustrezne normativne opredelitve, še bolj pa njene kasnejše uresničitve. Svobodna menjava dela je tako stvar delavcev tozdo, kot delavcev delovnih skupnosti. Delavci delovne skupnosti se bodo morali v bodoče resnično truditi, da bodo dajali delavcem tozdo tisto, kar od njih pričakujejo. Z vzpostavljanjem prave vloge delavcev delovnih skupnosti ali po starem skupnih služb moramo v skupnem interesu tudi doseči, da le-te slejkoprej ne bodo odtujeni center odločanja v imenu delavcev tozdo. Po drugi strani pa moramo pokopati in odpraviti miselnost, da so v delovni skupnosti nepotrebnosti, neproduktivni delavci, nekakšno nujno zlo.

Pri ocenjevanju in reševanju vseh teh in mnogih drugih vprašanj bo aktivna prisotnost članov Zveze komunistov tako v predkongresnem obdobju kot tudi naprej vedno nujno potrebna.

Ivan Polovšek, mojster v TOZD jeklarna:

»S spremembami statuta ZKS je OO ZK jeklarna dobro seznanjena. V razpravi na sestanku osnovne organizacije so bili člani različnega mnenja, kako bi bilo potem, ko v delovnih organizacijah ne bi bilo več komitejev in konferenc ZK. Vsi člani v naši TOZD dobro poznamo delovanje komiteja ZK v železarni, ki je do sedaj dobro deloval. Komite je bil glavna opora vsem sekre-

MNENJA DELAVCEV:

PREDKONGRESNA AKTIVNOST KOMUNISTOV

Dokaj močno in živo se je tudi v naši organizaciji združenega dela že pred časom pričela predkongresna aktivnost komunistov. Usmerjena je predvsem v preučevanje kongresnih dokumentov, sprememb na področju delovanja ZK ter na temeljito preučevanje študije Edvarda Kardelja. Kako so naši komunisti pristopili k predkongresni aktivnosti, smo vprašali pet naših delavcev. Takole so odgovorili:

Alenka Pikalo, dipl. inž., TOZD raziskave in razvoj:

»Naša osnovna organizacija je že takoj po izteku lanskoletne konference izdelala program predkongresnih aktivnosti. Posebno pozornost smo posvetili uresničevanju zakona o združenem delu. Ocenili smo dohodkovne odnose v naši delovni organizaciji in ugotovili, da niso popolnoma v skladu z zakonom. To velja tako za odnose med proizvodnimi TOZD kot tudi za odnose med proizvodnimi TOZD, TOZD spremljajočih in skupnih dejavnosti in DS. Menim, da so

pravilno oblikovani dohodkovni odnosi pogoj, da se bodo vsi delavci zavedali svojega resničnega vpliva na ustvarjeni do-

Alenka Pikalo

Ivan Polovšek

tarjem osnovnih organizacij. Tu so se sprejemale glavne smernice za delovanje osnovnih organizacij. Vsa gradiva in aktualne probleme je komite obravnaval na svojih sejah in do določenih tem zavzel svoja stališča, tako da je bilo v osnovnih organizacijah lažje izoblikovati najboljše predloge in rešitve. Kolikor bo prišlo do statutarne spremembe, bo to tudi za vse sekretarje večja obremenitev, saj ne bo več koordiniranega delovanja. Menim, da občinski komite ne bo mogel vsega sam, saj je število članov veliko in široko območje dela. Najbolje bi bilo, da bi komunisti še naprej imeli svoj komite v železarni. Če se že mora, naj se spremeni njegova oblika in delovanje.

Z delitvijo dohodka smo delavci v naši TOZD zelo dobro seznanjeni, saj smo se redno vključevali v razprave glede delitve dohodka. Produktivnost je lani porasla najbolj proti koncu leta in se letos nadaljuje. Res pa je tudi, da bi lahko bila večja, če ne bi bilo toliko odsotnosti z dela. V železarni so delovni pogoji težki, zato je precej boleznih, saj včasih presegajo na izmenah tudi preko 25 odstotkov zaposlenih. V naši TOZD je zaposlenih tudi precej mladih delavcev. Res pa je tudi, da nekateri od njih niso preveč resni pri opravljanju svojega dela. Zato imamo tudi toliko neopravičenih izostankov.

Izvajanje zakona o združenem delu v železarni poteka na zadovoljivi ravni, saj so bili sprejeti vsi samoupravni sporazumi, ki urejajo v TOZD medsebojna razmerja o delitvi dohodka, dela in sredstev. Načrtovani tonažni plan proizvodnje se dosledno zasleduje mesečno ter se takoj ukrepa, če se pojavijo odstopanja. Res pa je, da v naši TOZD delegatski sistem nekoliko šepa. Menim, da z njim tudi v celotni delovni organizaciji ni nič bolje. Da je stanje takšno, je po mojem več vzrokov. Nekateri delegati so pri svojem delu neresni in se ne udeležujejo sklicanih sestankov. Da bi se stanje izboljšalo, je treba za delegate v bodoče kadrovati ljudi, ki bodo

določene funkcije z veseljem sprejeli.

Delavska kontrola je v železarni skoraj zamrla. Člani te kontrole imajo težave pri sestajanju, ker so večinoma iz oddaljenih krajev. Se pa sindikalna organizacija in ZK redno sestajata in usklajujeta svoje delo. V določenih primerih se skupno sestajata in rešujeta probleme, ki nastajajo na terenu. Tudi zbori delovnih ljudi so večkrat bolj slabo obiskani. Tudi tu je problem oddaljenosti, saj se večina naših sodelavcev vozi na delo z avtobusi.

Stojan Gerdej, lanser proizvodnje v TOZD rezalno orodje:

»Ob prehodu na novo organiziranost ZK v železarni oziroma v občinskem komiteju moramo vsekako ugotoviti, da so v železarni in tudi v rudniku Mežica odigrale dosedanje organizacijske oblike ZK pomembno vlogo v integracijskih procesih in organiziranju delavcev v TOZD. V naših sredinah ne moremo trditi, da je takšna organiziranost zavirala idejno vlogo ZK, saj je delovanje komitejev in konferenc ter svetov potekalo predvsem v smeri usklajevanja in poenotenja akcij v vseh osnovnih organizacijah ter je to delo v glavnem bilo v skladu s sklepi in stališči OK in OK ZKS. Zavedamo se, da bo z direktno povezavo med osnovnimi organizacijami in občinsko organizacijo ZK precej težjega dela prišlo na osnovne organizacije kot osnovna jedra

Stojan Gerdej

idejnopoličnega dela. Verjetno pa smo se člani osnovnih organizacij ZK ob aktivnem delu komiteja in konference v železarni navedli na to, da smo dobili v osnovno organizacijo rešitve problemov tako rekoč na krožniku. Tako nam ni bilo treba o njih razmišljati, kot bi v resnici komunisti morali. Precejšen del dela, ki so ga dosedaj opravljale vmesne oblike organiziranja, pa bo prešel na OK ZKS. Seveda se postavlja vprašanje koordiniranega dela v OZD, ali ga bodo opravljal člani OK ZKS ali samo osnovne organizacije v TOZD.

Naša aktivnost je kljub temu uspešna in poteka v smeri čim večjega zagotavljanja vpliva delavcev na ustvarjanje in delitev dohodka. Naša naloga ostaja še naprej osveščati delavce, da je le

razširjena reprodukcija pogoj za naš nadaljnji razvoj. V tej reprodukciji je zelo pomemben faktor produktivnost dela. Jasno nam mora biti, da lahko delimo in razpolagamo le s tistim dohodkom, ki ga z delom ustvarimo. Zaradi tega moramo prizadevanja usmeriti na področje inovacijske dejavnosti, izboljšanje tehnologije dela in seveda storiti vse, da odpravimo našo rano — tehnološko in delovno nedisciplino. Z delovno disciplino ne mislim samo na delavce, ki delajo za stroji, ampak predvsem tudi nas, ki nismo vključeni v direktni proizvodni proces. Seveda je vprašanje delovne discipline vezano na medsebojne odnose, na spoštovanje med delavci, in ne nazadnje v veliki meri temelji na sistemu nagrajevanja, za katerega doslej nismo mogli trditi, da je stimulativen. Praksa bo gotovo pokazala tudi to, da imamo še precej pomanjkljivosti v našem povezovanju, da smo na začetku izgrajevanja dohodkovnih odnosov, da svobodna menjava dela ni zaživela, ampak bodo potrebni prenekateri napori organiziranih sil in vseh delavcev, da dosežemo soddvisnost med proizvodnimi TOZD in službami, ki zanje opravljajo delo. Prav v naši TOZD pa je marsikdaj čutili oddaljenost od delovne organizacije. Morda bo treba zaradi tega še hitreje krepiti samoupravne odnose tako v organih upravljanja v TOZD in DO, da bodo v teh odnosih odigrale pomembno vlogo vse družbenopolitične organizacije. Predvsem pa je naš cilj ta, da večino problematike rešujemo v širokih krogih delovnih ljudi, na zborih in delovnih skupinah. Pomembno akcijo bo treba sprožiti za prizadevanje, da zbori delovnih ljudi in delovne skupine ne bodo odigrale le formalnih vlog, ampak bodo o vseh delavčevih problemih morale aktivno razpravljati in tudi zavzeti določena stališča. Naloge komunistov v tem obdobju pa so, da še bolj prisluhnemo tem problemom in se potrudimo za njihovo ustrezno reševanje.

Danilo Golob, ključavničar, TOZD industrijski noži:

»Že v preteklosti so bile formalno nakazane težnje in tudi v statutu je zapisano, da se odgovornost in povezanost med osnovnimi organizacijami ZK in občinskim komitejem učvrsti. Predlog sprememb in dopolnitev statuta, kolikor mi je znano, jasno postavlja nalogo zveze komunistov v temeljni organizaciji, ki bo neposredno povezana z OK ZKS brez vmesnih tovarniških komitejev in konferenc. Kar se tiče ustvarjanja dohodka in delitev, bi rekel naslednje. Danes se še vse prevečkrat dogaja, da so delavci anonimni in da v njihovem imenu odločajo drugi. To se še dostikrat vidi pri delitvi dohodka. Čeprav lahko rečemo, da imamo komisije ter samoupravne organe, pa ne moremo reči, da delegati nastopajo kreativno. Prav tako je treba omeniti, da v železarni še do danes niso urejeni dohodkovni odnosi med TOZD, nič bolje ni niti v samih TOZD.

Doseženi rezultati pri uveljavljanju zakona o združenem delu sestavljajo podlago, ki pomeni

Danilo Golob

zanesljivo jamstvo, da bomo pri tem odgovornem in obsežnem delu v prihodnje hitreje napredovali. Če je sploh možno s številkami izraziti pripravljenost delavcev v združenem delu, da bodo določene spreminjalne odnose na podlagi zakona o združenem delu, potem je to podatek, da se je vedno odločalo nad 80 odstotkov delavcev za nove rešitve, določene v splošnih samoupravnih aktih, pravilnikih in sporazumih. Veliko je še nedorečenega glede dohodkovnih odnosov med TOZD in DS.

Zveza komunistov mora v delegatskem sistemu izražati interese svoje socialne baze — delovnega razreda. ZK je zgodovinsko odgovorna za razvoj samoupravljanja in delovanja delegatskega sistema. To odgovornost pa prevzema skupaj z drugimi delovnimi ljudmi, ne mimo njih ali v njihovem imenu. Tudi predkongresna dejavnost ZK bo vodila najtršo bitko pri utrjevanju položaja delovnega človeka v TOZD. Ali bo delavec tisti, ki bo odločal o dohodku ali ne? Ali nam bo končno uspelo vzpostaviti pravilne odnose med skupnimi službami in temeljnimi organizacijami? Zelo prisotni bomo morali biti, ko bomo gradili merila za nagrajevanje po živem delu. Vsa merila, ki jih imamo, so več ali manj kopija inozemske prakse.

F. Rotar

IZ GRADIVA ZA 11. KONGRES ZK

Osnovna organizacija sindikata mora postati močan dejavnik povezovanja skupnih interesov delavskega razreda s posamičnimi interesi delavcev in njihovih samoupravnih skupnosti ter uresničevanja politike sindikata kot skupne razredne organizacije delavcev v vsaki organizaciji združenega dela. Osnovna organizacija sindikata je središče, prek katerega se problemi in težnje delavcev v samoupravnih skupnostih prenašajo v sindikat kot celovito razredno organizacijo.

Letno poročilo o delu postaje prve pomoči

Prva pomoč ni samo dejanje človeške solidarnosti in moralna dolžnost človeka do človeka, temveč hkrati tudi eden izmed bistvenih stebrov zdravstvenega varstva za tisto razsežno področje, ki ga redna zdravstvena služba ne more oskrbeti sama. Prva pomoč je dodatna dolžnost, ki jo

moramo vestno in strokovno ustrezno tudi opraviti, poleg drugih nalog, nuditi vam, kar se da najkvalitetnejše zdravstveno varstvo ob sodelovanju dispanzerja medicine dela in obratne ambulante.

V letu 1977 smo opravili skupno 24.114 zdravstvenih storitev:

razdelitev medikamentov	8969
injekcije i. m.	90
kontrola alkohola v izdihanem zraku — alkoskop	29
kontrola krvnega pritiska	1267
merjenje temperature — aksilarno	92
posvetov (samo nekateri registrirani)	38
sterilna oskrba rane	5028
izpiranje	64
obkladek	133
prevezi	5219
imobilizacija	85
pregled oči	276
aplikacija kapljic	1737
aplikacija mazila (kožnih obolenj)	306

Prvič je iskalo pomoč v »ambulantni« 15.177 delavcev, ponovno 3203 delavci. Od tega je bilo poslanih v obratno ambulanto 896 (zaradi poškodb 295, obolenj 601) delavcev, v bolnišnico Slovenj Gradec 53 obolelih oziroma poškodovanih. Uporaba rešilnega avtomobila, 104 primeri.

I. KLASIFIKACIJA OBOLJENJ

glavobol	6303
vnetje oči	1496
bol v grlu	1218
druga obolenja	809
prehlad	805
bol v trebuhu	780
zobobol	702
tvor	320
menoragija	316
kožna obolenja	97
Skupno je bilo registriranih 12.846 obolenj.	

ŠTEVILO OBOLJENJ PO TOZD IN DS

jeklarna	1315
jeklolivarna	2606
valjarna	953
kovačnica	1164
jecklovlek	105
kalilnica	80
stroji in deli	620
ind. noži	192
pnevmatično orodje	324
vzmetarna	154
energija	447
elektroteh. storitve	272
SGV	630
transport	275
raziskave in razvoj	122
priprava proizvodnje	487
komerciala	418
kontrola kakovosti	568
DS za finance	292
DS za gospodarjenje	18
DS KSZ	807
tuja podjetja	386

II. KLASIFIKACIJA POŠKODB

odrgnin	1327
vreznin	1314
opeklin	1210
vbodnin	643
udarnin	548
zmečkanin	242
žuljev	140
obrusnin	139
raztrganin	20

Toliko poškodb smo oskrbeli prvič in ponovno. Evidence o klasifikaciji poškodb in lokalizaciji za prvič ne vodimo posebej.

III. LOKALIZACIJA POŠKODB

glava	265
oči	419
vrst	25
prsni koš	21
hrbet	27
trebuh	19
desna zgornja okončina	2029
leva zgornja okončina	1644
desna spodnja okončina	547
leva spodnja okončina	478

IV. ŠTEVILO PRIMEROV PO TOZD IN DS (PRVIČ IN PONOVNO)

jeklarna	600
jeklolivarna	1013
valjarna	558
kovačnica	545
jecklovlek	60
kalilnica	54
stroji in deli	467
ind. noži	115
pnevm. orodje	181
vzmetarna	62
energija	135
elektroteh. storitve	170
SGV	401
transport	81
raziskave in razvoj	53
priprava proizvodnje	139
komerciala	131
kontrola kakovosti	167
DS za finance	42
DS za gospodarjenje	14
DS KSZ	164
tuja podjetja	356

Na preventivni zdravniški pregled je bilo poslanih 834 delavcev od »planiranih« 1000 delavcev. Udeležbo po posameznih TOZD ter analizo zdravstvenega stanja pregledanih delavcev bomo objavili drugič.

V letošnjem letu bomo organizirali individualne razgovore z delavci na osnovi sprejetih zdravniških spričeval — obvestil.

V letu 1977 so bili pregledani tudi delavci strojno gradbene službe v obratni ambulanti — v sodelovanju spec. ortopeda zaradi

težav v lokomotornem aparatu, in sicer 18 delavcev (hrbtenica) in 14 delavcev (revmatične težave).

Uspešno je bila zaključena akcija »fluorografiranja«, saj je bilo pregledanih 2974 delavcev, rojenih do leta 1953.

Zaščitno cepljenje proti gripi je bilo izvedeno v lanskem letu z mrtvo vakcino s pištolo na komprimiran zrak. Udeležba je bila zadovoljiva, saj je bilo cepljenih 2616 delavcev.

Ali bomo tudi v letu 1978 izvedli cepljenje proti gripi, je od-

visno od rezultatov raziskav republiškega zavoda za zdravstveno varstvo. V TOZD TRO je bil organiziran 20-urni tečaj prve pomoči. Urejena je redna nabava materiala in kontrola porabe sanitetnega materiala za DTK.

V programu za leto 1978 imamo nekaj več zdravstvene vzgoje — prosvete, ki jo bomo izvajali delno prek Informativnega fužinarja ter z individualnimi in skupinskimi razgovori z delavci.

LETNO POROČILO O IZOSTANKIH

Desetletni podatki o bolniških izostankih kažejo, da je bil najnižji bolniški stalež v letu 1967, nakar je v porastu vse do leta 1977, indeks porasta 169. Izostanki zaradi poroda so v porastu, vendar ne toliko zaradi številčnosti primerov kot zaradi podaljšanja porodniškega dopusta.

V letu 1977 je bilo izgubljenih skupaj 81.857, 5 delovnih dni zaradi bolezni in poroda. Nadomestil OD za te izgubljene dneve je bilo izplačanih 13.754.127,78 din ali povprečno na dan 168,02 din oziroma 3.864,46 din mesečno. V

primerjavi s povprečnim OD v Železnici, ki znaša 5.093,12 din mesečno, predstavlja povprečno nadomestilo OD za čas bolezni in poroda le 75,87 % od povprečnega OD v letu 1977.

V breme delovne organizacije je bilo v letu 1977 izplačano 6.921.087,87 din nadomestil, v letu 1976 pa 5.901.711,21 din; indeks povečanja 117.

V breme skupnosti zdravstvenega zavarovanja je bilo izplačano v letu 1977 6.833.039, 91 din, v letu 1976 pa 5.684.100,54 din; indeks povečanja je 120.

Izostanki	1. 1976	1. 1977	Indeks
— bolezen do 30 dni	3,25 %	3,01 %	92,6
— bolezen nad 30 dni	2,05 %	2,09 %	101,9
— nosečnost in porod	1,32 %	1,24 %	93,9
skupaj	6,62 %	6,34 %	95,7

V letu 1977 so se bolniški izostanki znižali pri kratkotrajnih obolenjih nasproti letu 1976, kar kaže na pozitiven uspeh prizadevanj vseh udeležencev, posebno še zdravstvene službe in nekaterih internih ukrepov. Nasprotno pa je v porastu bolezen nad 30 dni, kar gre pripisati težavam invalidskih problemov zaposlovanja, zato je zahteva po odpiranju lažjih delovnih mest še vedno v ospredju. Nadalje je potrebno več preventivne dejavnosti za preprečevanje invalidnosti, za kar vse do danes

ni bilo razumevanja v delovni organizaciji. Prav tako delavci premalo skrbijo za svoje zdravje. Sodobni čas in številne spremembe v našem življenju prinašajo nevarnosti, ki vse bolj ogrožajo človeka. Poleg hitrega tempa življenja in dela pa si ljudje npr. še dodatna bremena, predvsem na svojo škodo. Priganjajo sebe in tiste, ki jih obdajajo. Prej ali slej pa se pojavijo motnje, pri katerih v vedno večji meri ugotavljamo, da so jim vzroki nepravilno življenje.

izostanki po vzrokih	v 1. 1976	delovnih dni v 1. 1977	indeks
— bolezen	40.879	42.384	103
— nesreče pri delu	5.385	6.501	120
— nesreče izven dela	14.780	13.615,5	92
— poklicna obolenja	—	11,5	—
— nega družin. člana	2.412	3.024	125
— spremstvo bolnika	218	337	154
— nosečnost in porod	16.340	15.985	98
Skupaj delovnih dni	80.015	81.858	102

Iz podatkov je razvidno, da so se najbolj povečali izostanki zaradi spremstva in nege ter nesreče pri delu, nasprotno pa so se zmanjšali izostanki zaradi nesreč izven dela in poroda.

Stanje po TOZD v primerjavi z 1. 1976/77

Jeclarna	80,9
Jeclolivarna	82,0
Valjarna	101,7
Kovačnica	86,7
Jecklovlek	163,3
Kalilnica	71,5
Stroji in deli	102,4
Industrijski noži	97,6
Pnevmatični stroji	87,9
Vzmetarna	71,4
Energija	78,3

Strojno gradbeno vzdrž.	86,7
Transport	126,8
Rezalno orodje	139,9
Raziskave in razvoj	273,37
Priprava proizvodnje	88,36
Komerciala	91,22
Kontrola kakovosti	96,43
DS za finance	94,83
DS za gospodarjenje	140,28
DS za kadrovske splošne zadeve	119,38
TOZD družbeni standard	70,62

Opomba: zaradi reorganizacije TOZD in ustanavljanja novih TOZD in menjave števila zaposlenih v TOZD so podatki za primerjavo vzeti januar 1977 in po preči celega leta 1977.

Fanika Korošec

Kako naprej

Pravzaprav se je težko odločiti za pisanje o nekem dogodku, kot je bil npr. občni zbor OO sindikata TOZD pnevmatični stroji. Člankar bi rad napisal vse, kar je ujel s svojimi čutili, pa potem živi v strahu pred morebitnimi očitki: »Ne, o tem pa ni bil govor, v zapisniku o tem nič ni zapisano!« Komentator mora vendar znati prisluhniti željam in hote- njem vseh sodelujočih: tako tistim, ki so z neizbranimi besedami posegli v razpravo, kakor tistim, ki tega niso utegnili, pa so vendar neformalno izrazili svoje mnenje kje drugje.

Na podobnih zborovanjih je nava- dno zmeraj premalo časa, da bi mo- gli vsi prisotni javno izraziti svoje mnenje o vsej problematiki, ki na- staja pri delu OO sindikata v tozdu ter izven njega. Marsikaj ostane v diskusiji nejasnega, nedorečenega in neizrečenega. Potrebno bi bilo obnoviti prakso, da so nadrejeni in funkcionarji družbenopolitičnih or- ganizacij dolžni dati delavcu za vsa- ko umestno vprašanje zadovoljiv od- govor, in to zmeraj, najsi bo vpraša- nje postavljeno na sestankih delov- nih in sindikalnih skupin ali ob dru- gih priložnostih. Delovni ljudje mo- rajo dobiti na pereča vprašanja od- govore, ker drugače pride do nerga- nja, ljudi pa obsojamo za nergače, namesto da bi jim prisluhnili in na kulturne način zadevo pojasnili.

Ne bi mogli reči, da vlada med delavci pesimizem, vendar je čutili (ne vem iz katerih vzrokov) bojazen, da najbolj občutijo stabilizacijske ukrepe tisti, ki delajo za stroji! Tu- di pri samoupravnem odločanju mo- rajo v glavnem pritrjevati. Vsaj do- mneva se tako. Kajti njim in še dru- gim izbranim skupinam ali posamez- nikom v administraciji domnevno režejo kruh drugi, v širšem smislu pa prednje položimo družbeni dogo- vor o delitvi OD. Pa vendar je de- lavcem ob strojih delo že vseskozi merjeno, v administraciji, kjer delo ni merjeno, pa ponekod znamo ne- katere ljudi z dodatnimi deli v krat- kih rokih tako zaposliti, da je vsaka razprava o delu odveč. Verjetno bo potrebno več premišljevanj o sploš- ni družbeni organiziranosti, avtomat- izaciji in boljši motiviranosti pri delu v proizvodnih organizacijah.

Postavlja se vprašanje, kako naj si delavec od nenehnih podražitev izboljša gmotni položaj, če mu po- stavimo OD v določen okvir.

Izobrazbo bi bilo treba stimulira- ti tudi za tiste, ki delajo v nepo- sredni proizvodnji na obdelavi ma- teriala in nimajo delovnega mesta, ki jim po izobrazbeni stopnji pripa- da. V nekaterih zelo razvitih drža- vah, ki so v zadnjem času dosegle nagel razvoj, zastopajo mnenje, da se sicer včasih za znanjem res skriva slabo delo, vendar si brez zna- nja ne moremo zamisliti napredka. Mi se včasih pohvalimo, da imamo v poprečju toliko in toliko izobraže- nih delavcev, vprašljivo pa je, ali so ti delavci na ustreznih delovnih me- stih in če se to lahko izrazi tudi v starih osnovah pri osebnih pre- jemkih.

Prilagoditi se bo treba dinamiki domačega in tujega tržišča. Niti pr- vega niti drugega ne kaže zanemar- jati, ker lahko sicer delavci ostane- jo brez dela. V ta namen bo treba vložiti več sredstev za moderniza- cijo in izboljšavo organizacije proiz- vodnje. Le tako se lahko ob pravil- nem vrednotenju našega dela kva-

litetno vključimo na domači in tuji trg.

Delavska kontrola bi morala biti agilnejša. Člani pa morajo seveda razumeti smisel in vsebino naloge te oblike družbene dejavnosti.

Prav tako je potrebno vzpodbuditi inventivno in inovacijsko dejavnost

vseh oblik, in to na stimulativen na- čin ter tako, da bodo imeli možnost enakopravno sodelovati vsi zaposle- ni.

Menim, da bo imel ob reševanju nakazane problematike tudi sindikat pomembno vlogo, še posebej zato, ker je vsebinska uresničitev zakona o združenem delu že v teku. Ze- limo, da bi svojo vlogo in naloge uspešno opravili!

-k

S SEJE DELAVSKEGA SVETA SLOVENSКИH ŽELEZARN

27. februarja se je na Jesenicah sestal delavski svet Slovenskih železarn na svoji 17. seji. Ugotovil je rezultate referendumov po posameznih OZD ter sve- čano podpisal samoupravni sporazum o združitvi v SOZD SZ.

Nadalje je obravnaval in potrdil zaključne račune s poročili o delu za leto 1977

- interne banke SZ,
- trgovske dejavnosti SZ,
- delovne skupnosti skupnih služb SZ

ter pristop interne banke SZ k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev v TOZD orodjar- na v sestavu SZ — Veriga Lesce. K.

Problematika boja proti alkoholizmu v železarni

Dan za dnem poslušamo pre- tresljive zgodbe o tragičnih usodah družin alkoholikov. Prav tako niso redki klci iz obratov: »tega in tega ni že cel teden in več na delo, ne vemo kaj mu naj pišemo, v bolnišnici ni, dopust je že ves izkoristil itd.« Kolone v listi navzočih se polnijo z oznako neopravičenih izostankov. Clovek, ki je zapadel v tako situacijo zaradi alkohola, ima slabo vest pred delovodjem in sodelavci in počuti se ogrožen, osamljen. Ker pa kot alkoholik že od nekdaj ni sposoben trezno reševati svojih problemov, se v taki situaciji opija do take mere, da se sploh ne zaveda, da bo izgubil vse, kar mu je drago (družino, prijatelje, službo, lastno zdravje), razen če ga vse te grožnje o izgubi ne spravijo k razmišljanju in odločitvi za zdravljenje. Če se v tem obdobju alkoholikove bolezni najde raz- gledan njemu nadrejen sodelavec ali svoje, ki mu je pripravljen pomagati na dolgotrajni poti osebnostne in socialne rehabili- tacije, s tem da bo od njega najprej zahteval zdravljenje ali disciplinski odpust. Saj proti al- koholiku smemo in moramo upo- rabiti vsa zakonita sredstva in postopke, da ga spravimo v tako brezizhoden položaj, da nima druge izbire kot »odločiti« se za zdravljenje. Povsem upravičen je tudi ultimati: **zdravljenje ali disciplinski odpust.**

Večkrat smo pričali obsojanja disciplinskih postopkov in drugih oblik manipulacij z alkoholiki v delovni organizaciji, kar je se- veda razumljivo, ker zaradi alko- holičkovega vedenja, laganja in

drugih manipulacij spravi ne- večše člane disciplinskih komisij v dvome pri odločanju in izre- kanju kazni.

Izkušnje nam kažejo, da senti- mentalni in pasivni odnos do alkoholika je eden od odporov boja proti alkoholizmu. Osebnost- na rehabilitacija je pogoj za družinsko, obe pa za poklicno in družbeno rehabilitacijo. Vse je prepleteno in medsebojno po- gojeno.

Znani vidiki rehabilitacijskih prizadevanj pa govorijo, da mo- rajo pri tem delu sodelovati poleg medicine (ki ima svoj po- men v glavnem v začetku zdrav- ljenja) še vodstveni delavci, so- cialna služba, družbenopolitične organizacije, sindikat, kadroviki itd.

Poudariti želim še to, da je popolna rehabilitacija možna seveda samo pri tistih bolnikih, ki so prišli dovolj zgodaj na zdravljenje. Če pridejo prepozno, ko so telesno in duševno že precej prizadeti, ni v njih več moči za velikanski zagon, ki ga imenu- jemo rehabilitacija. Ker je alko- holizem čudna bolezen, zdaj se zdi, da je res bolezen, potem pa tega skoro že ne moreš več trditi in ker so dvomi vedno in povsod prisotni, predlagam, da se vsi tisti, ki sem jih našli, da so dolžni sodelovati pri boju proti alkoholizmu v železarni, s tem seznajajo.

Vpogled v sistem alkoholizma je moč dobiti šele tako, da se o tem pogovorijo z zdravljeno al- koholikom, ki je že dosegel pre- cejšnjo stopnjo rehabilitacije in ki tako živi, da lahko trezen ureja probleme, ki mu jih pri-

naša življenje. Takemu pomenijo pretekle in sedanje izkušnje fead-back in ne napad na nje- govo integriteto. V pogovoru s takim človekom šele lahko spo- znaš in razumeš tiste zakonitosti, ki si jih nekoč, ko si se pogo- varjal z alkoholikom, samo slutil. Takrat spoznaš, da je osnovno, kar mora doseči zdravljeneec: »naučiti se kako je treba živeti. Tega pa se vsi učimo in nikdar ne znamo dovolj.«

To je misel strokovnjakov — pionirjev na področju socialne psihiatrije, ki so jo napisali knjigi na pot dr. J. Ruglja »Dolga pot« in katero predla- gamo v skladu s programom boja proti alkoholizmu vsem vodstve- nim delavcem v TOZD in tistim, ki se srečujejo pri svojem delu s problemi alkoholizma in so ga po svojem položaju in z moralno političnega vidika dolžni od- pravljati.

Fanika Korošec

JEKLAR — GASILEC

Dne 23. II. 1978 je na popoldan- ski izmeni v jeklarni I nastal po- zar na kabini št. 418-48, 50 MP. Požar je zanel iskra, ki je na- stala ob čiščenju livne ponve. Na- stal je slučajno, saj je rezanje »svinje« s plinastim kisikom red- na oblika čiščenja livnih ponv in ni šlo za izreden dogodek.

Do požara je prišlo na takem mestu kabine, da ga žerjavovodja ni pravočasno opazil. Bil je že ta- ko razširjen, da ga s priročnimi sredstvi ni mogel sam pogasiti.

Sodelavci so seveda hitro ukre- pali, saj so takoj poklicali dežur- no gasilsko ekipo. V času, ko sta bila službojoča — poklicna gasilca na poti, so se sami lotili reševa- nja. Verjetno bi morali zapisati, da se pri reševanju družbenega sredstva, ki ga upravljamo delav- ci TOZD jeklarne, službojoči gas- silci ne bi najbolje izkazali, če na popoldanski izmeni ne bi bil po- močnik topilca 5 t el. obl. pečiv tov. Kotnik Stanko IV. Težko je opisati, kako se je lotil reševanja. Vsak, ki pozna jeklarske žerjave ve, kje je kabina. Na jeklarskem žerjavu so vse gorljive substance močno posušene, pa tudi oljnih elementov ne manjka. Kotnik se je gašenja lotil kakor pravi stro- kovnjak gasilskih veščin. Podal se je med elemente konstrukcije žerjava in v kabino ter tako dose- gel vsa žarišča požara, ki ga je v kratkem času uspel omejiti. Pri svojem delu je pokazal tako spretnost, da so mu ostali delavci komaj uspeli podati priročna ga- silska sredstva.

Tov. Kotnik je s svojo požrtvo- valnostjo, prisebnostjo, strokov- nostjo in pogumom do stanja pri- pravljenosti gasilcev požar loka- liziral do take mere, da je nastala le minimalna materialna škoda. Ni treba opisovati, kakšna škoda bi lahko nastala v primeru pre- pozne intervencije.

Jeklarji smo ponosni, da imamo takega sodelavca. Dejanje sode- lavca Kotnika naj bo zgled zapo- slenim, kako je treba ukrepati, ko so izpostavljeni družbeno sred- stva. Za plemenito dejanje smo tov. Kotniku hvaležni!

Sodelavci jeklarne I

PLEČNIKOVA NAGRADA ARHITEKTOM KOTELJ

14. februarja so v Ljubljani podelili Plečnikovo nagrado za zasnovo novega naselja Kotlje, arhitektom Mirku Mrvi, Borutu Delaku in Janezu Kobetu. Utemeljitev se glasi:

»Novi del naselja Kotlje je plod prizadevanja in uveljavitve organizirane, racionalne in sodobne enodružinske zazidave po načelih sodobnega urbanizma. Posebna odlika zasnove nove soseske je razporeditev družinskih hiš v skupine, ki tvorijo variacije v ulični sliki, uskladenost ureditev javnega in zasebnega bivalnega prostora ter inventivna prilagojenost oziroma včlenitev novega v neposredno naravno okolje. Arhitektura je enostavna in prilagojena potrebam in željam posameznikov. Vse to daje novemu naselju obeležje kvalitetnega stanovanjskega okolja, pogoje za življenjsko radost in medsebojno sožitje in je vzoren primer naših urbanističnih dosežkov, ki lahko služi za uspešno urbanistično reševanje naših stanovanjskih predelov.«

Po predvidevanjih naj bi novo naselje v Kotljah obsegalo 11 ulic s po 15 do 20 hišami (116 individualnih hiš, 36 dvojčkov in 36 vrstnih hiš). To bi pomenilo stanovanja za 800 do 900 ljudi. Po urbanističnih načrtih je skupaj s staro vasjo predvidenih v Kotljah okoli 2000 prebivalcev. Sedanje središče pa naj bi bilo funkcionalno povezano z novim naseljem.

R

Novi otroški oddelek — pridobitev za bolne otroke

Ljudje pomislimo na bolnišnico šele takrat, ko jo potrebujemo za čim hitrejšo okrevanje. Prav tako pomislimo na otroški oddelek, ko nam zbolí otrok. Je pa resnica, da človek nikoli ne ve, kdaj bo zbolel in kdaj rabil usluge, ki jih lahko nudi le bolnišnica. To je prav, da pomislimo na bolnišnico tudi takrat, ko smo zdravi, da prisluhnemo njenim težavam, še posebno, če gre za težave, s katerimi se že lep čas srečujejo bolni otroci in zdravstveno osebje na otroškem oddelku slovenjegraške bolnišnice, ki je letos praznoval 20-letnico obstoja.

Za kratek razgovor smo najprej poprosili direktorja bolnišnice, primarija dr. Draga Plečnika.

»Že lep čas imamo zdravniki vtis, da ljudje takrat, ko so bolni in potrebujejo našo pomoč, govorijo 'naša bolnica'. Ko pa le-ta potrebuje pomoč in bi ji bilo treba nekaj dati, vedo povedati: 'bolnišnica v Slovenj Gradcu spet nekaj potrebuje'. Kakšno je stanje v našem otroškem oddelku, se lahko vsak sam prepriča. Po programu naj bi bil novi otroški oddelek vseljen leta 1980. Da bo to res, se bomo morali mi in izvajalec del poslužiti kreditov. Sicer pa so občine koroške regije sprejele sporazume, da se lahko sredstva zbirajo tudi po letu 1985. Edina občina, ki se s tem ni strinjala, je bila občina Radlje. Tu pa vse tako kaže, da občani

niso bili dovolj informirani, da gredo ta sredstva izključno za izgradnjo otroškega oddelka.«

»Koliko je bolnišnica že zbrala sredstev za ta namen?«

»Trenutno imamo 25 milijonov din. Tu je pol naših lastnih sredstev in nekaj kreditov. S temi sredstvi bi lahko spravili novi oddelek pod streho. Da pa bo dokončan, bomo morali zbrati še precej denarja. Namreč celotna vrednost oddelka bo znašala 95 milijonov dinarjev. Ob tem moram povedati, da bodo celotna letošnja sredstva iz prispevne stopnje šla za dokončanje internega oddelka, ki je še v izgradnji. Nekaj denarja pa bo zbrane ga s pomočjo krajevnega samoprispevka, pričakujemo pa tudi prispevke občanov. Prav s sredstvi, ki jih bomo dobili s pomočjo krajevnega samoprispevka in dodatne pomoči občanov, bomo izgradnjo nedvomno pospešili.«

Na otroškem oddelku smo poiskali še prim. dr. Miloša Lužnika, ki je povedal tole

»20 let je že od takrat, ko je bil v slovenjegraški bolnišnici ustanovljen otroški oddelek. Prav toliko časa pa se tudi bori z nepopisno stisko. Svoje prve prostore je našel v nekdanji »izolirnici«. V tej pritlični stavbi je še zmeraj. Ti prostori so bili namenjeni za 19 pacientov, saj je tudi po funkcionalnosti stavba bila grajena za te namene. Vidimo to-

rej, da naš oddelek že od začetka nima ustreznih prostorov.«

»Kako ste kljub temu organizirali v njem svoje delo?«

»Težko je bilo v takšne prostore razporediti 45 otroških postelj, težko omogočiti ustrezno organizacijo dela in s tem uspešno zdravljenje otrok. Zaradi prostorske stiske, ki so jo še povečali nefunkcionalno zgrajeni prostori, hkrati pa zaradi vedno večjih potreb po številu otroških postelj, smo obstoječemu oddelku leta 1966 dogradili še leseno montažno barako. Tudi to je bila le začasna rešitev v stiski. Tako imamo danes na oddelku skupaj 55 postelj. Na kirurškem oddelku je še 16 postelj namenjenih za otroško kirurgijo, poleg teh na porodniškem oddelku 44 postelje za novorojenčke ter v centru za nedonošenčke 5 postelj in 4 inkubatorji. Nastanitev bolnih otrok na oddelku je skrajno neprimerna. Tako zaradi majhnih in ozkih sob ne morejo biti dojenčki ločeni po boleznih. Zaradi takšnih razmer je delo z bolnimi otroki zelo oteženo in tudi vsak poizkus izolacije je nemogoč. Tako na oddelku obstaja celo nevarnost hišnih epidemij.

»Za koliko se bodo povečale kapacitete v novem oddelku?«

»Z novogradnjo ne nameravamo posteljno širiti našega oddelka. V pritličju bodo imele svoje prostore ambulantne službe, psihološka služba, soba za matere, velika igralnica in čakalnica. V prvem nadstropju bodo internistični bolni otroci. Tu bo za predšolske otroke postavljenih 20 postelj, za šolsko mladino 16 in za dojenčke 21. V drugem nadstropju se bodo zdravili otroci s kirurgičnimi obolenji in poškodbami. Tu bo 12 postelj za šolske otroke, 12 za predšolske in 6 za dojenčke. V novem oddelku bo možna tudi izolacija otrok. Lepo urejena bo tudi soba za intenzivno nego za težja obolenja, kjer bodo postavljeni sodobni monitorji. V novem oddelku bomo v kleti dobili zaklonišča in svojo lekarno.«

»Baje so nekateri vaši sodelavci in tudi drugi občani podarili svoje obveznice za izgradnjo cest v Sloveniji za izgradnjo otroškega oddelka?«

»Na našem otroškem oddelku smo odprli žiro račun: 51840-31-33353, kjer se že stekajo sredstva za novogradnjo otroškega oddel-

Premalo prostora za bolne malčke

Na našem oddelku delajo štirje zdravniki, od tega trije specialisti — pediatri in en specializant ter dve višji med. sestri. Imamo tudi psihologa, vzgojiteljico in likovnega pedagoga. Naj povem še, da morajo naše sestre prenašati otroke v centralni laboratorij. Ker otroški oddelek nima direktne povezave z drugimi, je takšno prenašanje otrok čez dvorišče skrajno neprimerno, zlasti pozimi.«

Na ta žiro račun so naši sodelavci v bolnišnici in drugi občani že darovali nekaj nad 30 obveznic za ceste. Na naš žiro račun pa je prišlo nakazanih tudi 800 dinarjev iz Črne, kjer so jih zbrali pionirji in mladinci osnovne šole Miloša Ledineka. Ob tej priliki se jim zahvaljujem v imenu vseh bolnih otrok in sodelavcev naše bolnišnice.«

F. Rotar

IZ GRADIVA ZA XI. KONGRES ZK

Osnovna organizacija ZK mora nenehno iskati takšne metode in oblike delovanja in organiziranja, ki ji bodo omogočale prisotnost v žarišču družbenih dogajanj v samoupravnih skupnostih, v katerih deluje in ki ji bodo zagotavljale mobil-

nost v akciji. Na podlagi splošne politične usmeritve zveze komunistov in lastne ocene vsake konkretne situacije mora pravočasno oblikovati idejno-politična stališča in z močjo argumentov vplivati na ta dogajanja.

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

Rešeni dolgoletne mōre

V Črni smo obiskali tajnika krajevne skupnosti Stanka Kordeža. Odgovoril je na nekatera najbolj aktualna vprašanja iz dela in življenja KS. Predvsem je povedal, kako se počutijo Črnjani, ko so končno rešeni svinčene more. Tole je povedal.

»Lansko leto je bilo kar uspešno za našo krajevno skupnost, saj smo skoraj v celoti izpolnili plan KS. Zaradi prihoda zime nismo uspeli razširiti ceste v Podpeco — Heleno. Tu smo sicer že opravili nekaj začetnih del. Plan izgradnje predvideva porabo nad 700.000 dinarjev, od teh pa smo že realizirali 400.000 dinarjev. Vendar velja poudariti, da smo zaradi nerealizacije bili ob 300.000 dinarjev, ker dela niso bila v celoti opravljena, čeprav je skupščina SKIS sklenila, da se ta sredstva lahko prenesejo na letošnje leto, obogatena z nekaterimi letošnjimi.«

»Slišali smo, da se naj bi tudi naša KS v tem letu reorganizirala?«

»V skladu z določili ustave in zakona o združenem delu si tudi naša KS prizadeva, da bi z novo reorganizacijo zaživela v polni meri. Predvsem pa je naš cilj, da bomo krajeno samoupravno čim bolj približali krajanom. Pri reorganizaciji bomo prišli do štirih novih vaških skupnosti, in sicer v Koprivni, Javorju, Žerjavu in Heleni. Se pa pri reorganizaciji že srečujemo z nekaterimi težavami. Predvsem se sprašujemo, kako bomo financirali celotno krajevno skupnost, saj bo letošnji občinski proračun dal malo sredstev za delovanje KS. Na drugi strani pa zaradi slabega gospodarjenja TOZD na našem območju ne bodo mogle redno odvajati 0,5 odstotka od ostanka dohodka. Kje bomo našli rešitev? Menimo, da bo čim prej morala OK SZDL Ravne nekaj ukreniti na tem področju, da bo akcija solidarnostnega prelivanja sredstev 0,5 odstotka v resnici

potekala, kot smo si zamišljali in da bo ta denar res od vseh zaposlenih odveden.«

»Kako pa se uresničuje krajevna samouprava?«

»Z ustanavljanjem novega komunalnega podjetja v naši občini nastajajo nove težave. Predvsem se pojavlja vprašanje, kam z viškom delovne sile, ki je bila prej zaposlena v KS. Menim, da sami na krajevni skupnosti tega ne bomo mogli rešiti, ampak se bo pri tem moralo angažirati novo komunalno podjetje ali celo SKIS. Problem je tudi okrnjeni program KS za l. 1978. Želimo, da bi že prva skupščina SKIS imela pred seboj naše težave na področju uresničevanja komunalne ureditve v Črni in zaselkih. To poudarjam zato, ker vse ostale KS dosti lažje rešijo svoje probleme, saj redno dobivajo 0,5 odstotka ter tudi drugo pomoč TOZD.«

»Baje v Žerjavu filtri za odpravljanje svinčene prahu iz ozračja že poskusno obratujejo. Kakšno je sedaj razporeženje Črnjanov?«

»Filtri v Žerjavu res že obratujejo. Že prvi dan se je nebo nad našo kotlino razjasnilo in tudi ozračje je precej čistejše. Večkrat sem že prej pripovedoval našim krajanom in tudi drugim občanom, da bo čas prinesel svoje, predvsem pa, da moramo vsi skupaj zaupati vodilnim pri rudniku. Danes že lahko vidimo in občutimo sad njihovega dela. V zelo kratkem času so uspeli svoje naloge uresničiti. Z obratovanjem filtrov tudi Črnjani bolj veselo gledamo v ozračje, saj vemo, da bodo tudi za nas prišli drugi časi, predvsem pri razvijanju našega turizma. Menim, da bo Črna turistično spet postala zanimiva, kot je bila pred leti. Urediti moramo samo še cesto čez Šentvid.«

F. Rotar

»Kako pa boste uredili stekanje informacij iz omenjenih občin?«

»Nedvomno bomo morali zaposliti še nove novinarje ter si tako razdeliti območja poročanja iz vseh občin. Poleg tega bo nujno treba razširiti dopisniško mrežo. Bolj pristopni in odprti bodo morali biti v bodoče družbenopolitični delavci. Tu mislim predvsem na to, da bodo novinarjem in dopisnikom dali sproti sveže novice s svojega delovnega področja. Le tako bo lahko naš program dober.«

»Nedeljska oddaja bo stekla marca. Kdaj pa bo možno slišati vsakodnevne novice?«

»Zaenkrat je z radijsko postajo Velenje stekel dogovor, da bomo še v tem mesecu prišli na izmenične tedenske oddaje, in sicer bo radio Velenje oddajal v ponedeljek, sredo in petek, naša radijska postaja pa v vseh ostalih dnevih od 15.30 do 18. ure. Ko bomo kadrovsko močnejši, bomo pričeli oddajati vsak dan.«

»Se boste posluževali informacij tudi iz delovnih organizacij?«

»Že doslej smo se posluževali informacij iz delovnih organizacij, iz ene več, iz druge manj. Tako smo jih največ dobivali iz železarne Ravne, tovarne meril in Lesne ter tudi iz nekaterih dravograjskih. Če je katera od teh delovnih organizacij izrazila željo po aktualni informaciji, smo jo tudi mi dali v zameno. Z novo organizacijo naše radijske postaje bomo iskali še tesnejše stike znotraj delovnih organizacij ter te tudi poglobili. Posebno bomo navezali stike z uredništvom tovarniških glasil. Že sedaj si želimo, da bi uredništva pomagala urejati naš program za koroško regijo predvsem s tem, da bodo redno pošiljala dnevne novice iz dela in življenja delavcev.«

F. Rotar

O usmerjenosti naših kulturnih prizadevanj

(Govor na slavnostni seji kulturne skupnosti Ravne v Kotljah 8. 2. 1978)

Zbrali smo se, da počastimo Prešernov dan, naš kulturni praznik; zbrali smo se v Prežihovih Kotljah, da tudi v okviru Vorančevih dni počastimo stoletnico Župančičevega rojstva; in nenazadnje smo se zbrali tudi zato, da prvič podelimo Prežihove plakete pevskega zboru in posameznikom, ki so veliko prispevali k uresničenju naših kulturnih načrtov.

Usmerjenost naših kulturnih prizadevanj ne izhaja samo iz osebnih nagnjenj in ljubiteljske vneme nekaterih za kulturo vnetih zanesenjakov, temveč izvira predvsem iz splošne naravnosti naše družbe k vsebinsko bogatemu, polnemu življenju,

— ko naj bi tudi kultura resnično postala nepogrešljiva sestavina našega bivanja, naših medsebojnih — intimno človeških in širših družbenih odnosov; naše individualne in družbene zavesti;

— ko naj bi tudi kultura postala živa potreba in zavestna skrb sleherne krajevne skupnosti, vsake delovne in družbenopolitične organizacije, vseh tako ali drugače organiziranih subjektivnih sil;

— ko naj bi tudi pri nas lahko v primernih prostorih zadovoljevali svoje kulturne potrebe še bolj kot do zdaj tudi z vrhunskimi dosežki naših najvidnejših ustvarjalcev;

— ko bi tudi rezultati naših kulturnih prizadevanj in snovanj še bolj kot doslej segali preko meja občine, v širši prostor koroške krajine, republike in zamejstva.

Usmerjenost naših kulturnih prizadevanj izhaja iz teženj naše samoupravljalke družbe po kar se da zaokroženi, kolikor le mogoče vsestransko razviti osebnosti, ki pa se seveda ne more uresničiti zunaj določenega časa in prostora, neodvisno od gospodarskih razmer in političnih dogajanj.

Cilji našega nadaljnjega razvoja so torej jasni, smer in poti v načelih začrtane, na nas pa je, da v občini, krajevnih in vaških skupnostih, delovnih in družbenopolitičnih organizacijah, društvih in skupinah odgovorno ugotovimo, kje smo v kulturi, kaj nam pomeni, kaj v zvezi s tem potrebujemo, koliko zmoremo in kaj smo potemtakem skupno in vsak zase dolžni storiti, da bodo lepe zamisli bolj in bolj postajale resnica.

Naš pogled je zazrt v prihodnost, ki so jo vsak po svoje videli in napovedovali tudi Prešeren, Župančič in Voranc, ko so jim vizionarski pogledi segli čez obzorja desetletij in stoletij. Naš pogled je zazrt v podobo tistega sveta, ko bodo merilo človekove vrednosti edinole njegove človeške kvalitete, v čas, ki ga je napovedal Prešeren, ko je zapel:

Zive naj vsi naródi,
ki hrepene dočakat dan,
ko koder sonce hodi,
preprij iz sveta bo pregnan,
ko rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Naš pogled je zazrt v prihodnost, ki jo je omenjal Oton Župančič tudi v pesmi Prebujenje, kjer imenuje prived prihodnosti fata morgana in ji vzneseno kliče:

»Góri, varljivka — resnica nam,
gori!
Kaži nam mesta v cvetoči pokrajini,
kupol kipenje v sonc skritih sijajini,
nam za obzorjem še sonca so tista,
mlada vsa, čista,
le hrepenenja so stolpi se vzpeli,
z njihovim svitom glave si odeli,
in njih zvonjenje vihra čez višave,
kot bi iz lin se jim vile zastave,
zlate zastave iz zlatih lin.«

GLAS RADIA SLOVENJ GRADEC
TUDI DO NAS

Kaže, da bodo tudi občani Mežiške doline in rojaki onstran meje kmalu slišali glas Radia Slovenj Gradec. Več o tem nam je povedala Heda Praprotnik, v. d. glavnega in odgovornega urednika Radia Slovenj Gradec.

»Oddajniki na Uršlji gori naj bi pričeli poskusno oddajati v začetku marca. In sicer naj bi prek Uršlje gore slišali glas Radia Slovenj Gradec občani Ravne in Dravograda, del zamejske Koroške ter občani velenjske občine. V začetku bodo slišali samo nedeljske oddaje.«

»Torej ste se končno le sporazumeli glede skupnega financiranja?«

»S predstavniki koroških občin je bil sprejet sklep, da se poleg dogovora o ustanoviteljstvu (ustanovitelj regionalne radijske postaje so bile OK SZDL Dravograd, Ravne in Slovenj Gradec) domenimo tudi o samoupravnem sporazumu glede skupnega financiranja. To naj bi potekalo po določeni prispevni stopnji iz vseh SIS in kulturnih skupnosti. Da pa bomo pri tem zagotovili enak delež programa, bo poskrbela skupščina regionalne radijske postaje in novega programskega sveta. Seveda pa bomo morali pri tem dati določenim političnim akcijam prednost (npr. referendum, volitve itn.).«

In pred nami je Prežihovo naročilo Hudabivške Mete: »Kjer stojite, poženite korenine! Ne dajte se teptati od drugih, ne prenašajte ponižno krivic, ali tudi vi ne prizadevajte nikomur, nobenemu bližnjemu kakih krivic!«

In njena spodbuda hudabivskim pankrtom:

»Zdaj, po meni vas je devet, čez petdeset let vas bo lahko že sto, čez sto let vas bo petkrat, desetkrat toliko. Potem si boste združeni lahko priborili svojo enakopravnost, svoje pravice.«

Tako je učila in usmerjala svoje otroke v boj za enakopravno, tudi zanje pravično, človeka vredno življenje.

Letos, ko bi bil Prežih star 85, Zupančič pa sto let, nam misel nehoti pohiti v leto 1900, ko so po Sloveniji bučno proslavljali stoletnico Prešernovega rojstva, ne da bi kaj prida iskali globino njegovega pesniškega sporočila. Takrat je mladi Zupančič poleg drugih napisal tudi znamenito Pesem mladine. V njej je spregovoril o nepretrganem toku na-

predne misli, ki kakor mogočen plamen šviga iz preteklosti, dolžnost vsakega rodu pa je, da mu pridruži plamen svoje goreče revolucionarnosti in se bori za nove, še svetlejšje zarje.

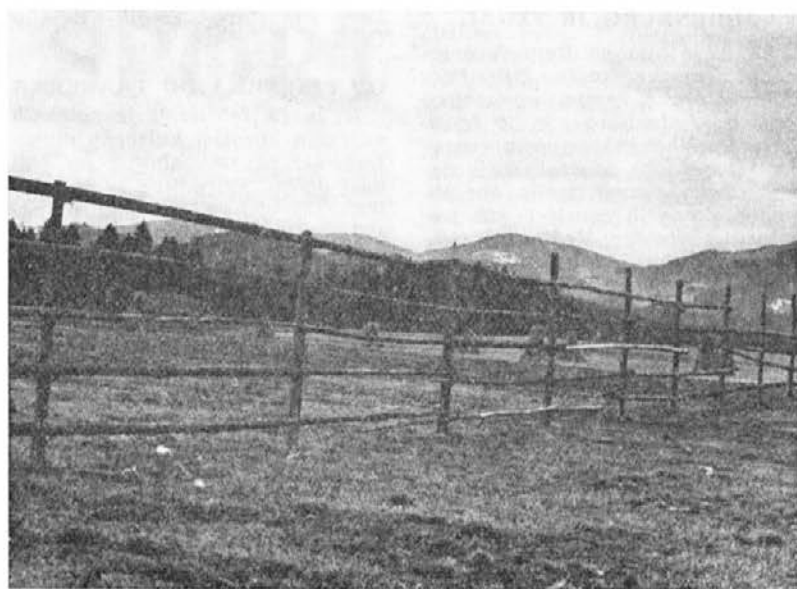
Prešeren in njemu podobni velikani naše preteklosti Zupančiču niso bili svetniki, postavljeni v oltarje, kjer naj bi jih po božje častili, temveč sobojevniki vseh tistih, ki se neustrašno borijo za resnično svobodo in napredek.

Prav častiti pesnika je Zupančiču potemtakem pomenilo spoznavati duha njegovega sporočila in se bojevati za uresničevanje njegovih idej.

Smo ob stoletnici Zupančičevega rojstva iskreno pripravljeni tako »slaviti« velike moše naše preteklosti in sedanjosti?

Če kdaj podvomimo o smiselnosti naših prizadevanj, se spomnimo, da izvirajo iz splošne naravnosti naše družbe k vsebinsko bogatemu, polnemu življenju, uresničevanje teh zamisli pa je ne samo naša zgodovinska priložnost temveč tudi dolžnost.

Janez Mrdavič

Ko zemlja počiva

Revije o strokovni knjižnici

V strokovni knjižnici bodo tudi letos članom kolektiva na razpolago strokovne revije, in sicer:

Domače revije

Avtomatika
Automatizacija poslovanja
Borec
Čelik
Človek i životna sredina
Delo in varnost
Družbeni razvoj SRS
Ekonomska misao
Ekonomska revija
Elektrotehničar
Elektrotehniški vestnik
Finansijske
Izbor
IT novine
Indeks
Jugoslovensko pronalazaštvo
Glasnik
Gospodarski vestnik
Kemija u industriji
Kvalitet i pouzdanost
Livarski vestnik
Livnice
Mes. stat. pregled SRS
Monografije o stranim zemljama

Nova proizvodnja
Naša obramba
Občan
ORG — reporterji — 6 serij
ORG — registri — 6 serij
Organizacija in kadri
OMO — održavanje mašina i opreme
Poslovna politika
Plasman i tržište
Produktivnost
Rudarsko metalurški zbornik
Raziskovalec
Socijalizam
Sigurnost u pogonu
Savremeni materijali
Standardizacija
Strojarski vestnik
Strojstvo
Tehnika
Teorija in praksa
Zavarivač

Zaštita atmosfere
Življenje in tehnika

Tuje revije

NEMŠKE

Archiv für Eisenhüttenwesen
Die Arbeitsvorbereitung
ATM Archiv für technisches Messen
Bohren, Sprengen, Räumen
Brandschutz
Bänder, Bleche, Rohre
Berg und hüttenmännische Monatshefte
Continentaler Stahlmarkt
DIN Mitteilungen
Draht Fachzeitschrift
Draht Welt
Elektronik
Elektronische Rechenanlagen
Elektro Wärme International
Elektro Anzeiger
Fördern und Heben
Feinwerktechnik und Messtechnik
Giesserei
Gas Wärme International
Giesserei Praxis
Härterei technische Mitteilungen
Internationale Elektronische Rundschau
Konstruktion im Maschinenbau
Lagern, Fördern, Transportieren
Maschinenbautechnik
Materialprüfung
Manufacturing systems, Fertigungssysteme
Management Zeitschrift — Industrielle Organisation
Neue Hütte
Ölhydraulik und Pneumatik
Qualität und Zuverlässigkeit
Die österreichische Feuerwehr
Praktische Metallographie
Radex Rundschau
Refa Nachrichten
Regelungstechnik
Regelungstechnische Praxis
Radio Elektronik Schau

Staub Reinhaltung der Luft
Schweissen und Schneiden
Stahl und Eisen
Siemens Zeitschrift
TEW technische Berichte
Technische Rundschau
Wasser, Luft und Betrieb Werkstatt und Betrieb Werkstattstechnik
Verfahrenstechnik
Zeitschrift für Organisation
Zeitschriften und Bücherschau
Zeitschrift für wirtschaftliche Fertigung
Zeitschrift für analytische Chemie

ANGLEŠKE

Atmospheric Environment
Analytical Chemistry
The Analyst
Analytical Abstracts
Applied Spectroscopy
The British Foundryman
The British Journal of Non Destructive Testing
Computer Weekly
Control Engineering
DATA Processing
Electronics
Engineering Fracture Mechanics
Foundry Trade Journal
Hydraulic Pneumatik Power
IEEE Transactions on magnetism
Journal of Chromatographic Science
Ironmaking and Steelmaking
Iron and Steel International
International Journal of Fracture Mechanics
IAMI Iron Age Metalworking International
Instruments and Control Systems
Metals Technology
Metal Bulletin Monthly
Metal Bulletin
Modern Casting

Materials Evaluation
Metal Finishing
Metallurgia and Metal Forming
Metal Progress
NON Destructive Testing
Pneumatics Digest
Physics Today
Steel Castings Abstracts
Steel Times
Scandinavian Journal of Metallurgy
Transactions of the American Foundryman's Society
Ultrasonics
Welding Journal

RUSKE

Defektoskopija
Kuznečno štampovočno proizvodstvo
Litejnoe proizvodstvo
Metalovedenine i termičeskaja obrabotka metallov
Metallurg
Referativnij žurnal metalurgiji
Stal
Stanki i instrument
Zavodskaja laboratorija
Žurnal analitičeskoj himii
Žurnal fizičeskoj himii

FRANCOSKE

Fonderie
Formage et traitements des Metaux
Revue de Metallurgie
Traitement Thermique

ČEŠKA

Hutnicke listy

POLJSKA

Hutnik

MADŽARSKA

Kohaszat Banyaszati es Kohaszati Lapok

ITALIJANSKA

La metallurgia Italiana

KULTURNE VESTI

ZLATI ZNAK AKCIJE

»ČLOVEK, DELO KULTURA«

Obč. konferenca ZKS Ravne je za svoj prispevek k akciji »človek, delo, kultura« prejela zlati znak od ZKS. 23. 2. pa so bila na seji obč. konference ZK podeljena priznanja za uspeh v isti akciji organizacijam in posameznikom. ZLATO PLAKETO so pre-

jeli: osn. organizacija ZKS Železarne Ravne, osn. org. ZKS Rudnika Mežica, kulturna skupnost Ravne in Josip Košuta. KOMPLET ZNAČK kot simbol javne pohvale in priznanja za aktivno sodelovanje so prejeli: osn. org. ZKS Črna, študijska knjižnica Ravne, Janez Mrdavič, Bine Bevc, Mitja Šipek in Mira Valtl.

JUDENBURG JE VŽGAL

22. 2. je bila na Ravnah v izvedbi dramske skupine DPD Prežihov Voranc krstna uprizoritev drame »Judenburg«, ki jo je po delu Prežihovega vojnega romana »Doberdob« napisal Mitja Sipek. Tako dramatizacija kot izvedba domačih igralcev sta navdušili občinstvo. Več kot verjetno je, da bo »Judenburg« deležen priznanja tudi zunaj občinskih mej.

LIKOVNIKI BRATSKEGA ČAČKA NA RAVNAH

V ravnem Likovnem salonu je bila od 24. 2. do 25. 3. 1978 razstava del društva likovnih umetnikov iz pobratene srbske občine Čačka. V okviru kulturnega sodelovanja pripravljajo naši sli-

karji razstavo svojih del v Čačku.

OD PLIBERKA DO TRABERKA

17. in 19. februarja je potekala največja koroška kulturna manifestacija pevskih zborov po vsej naši dolini. Prireditve se je udeležilo 27 zborov, oziroma skupaj 800 pevcev. Posamezni zbori so se predstavili v Črni, Mežici, na Prevaljah, v Pliberku in Dravogradu. Sklepni nastop vseh zborov je bil na Ravnah 19. februarja v telovadnici osnovne šole.

Sodeč po izjavah občinstva je bila prireditev na visoki ravni. Zgodilo pa se je celo to, kar se pri nas zlepa ne, da so bile dvorane prepolne, posebno pri nas na Ravnah, in se tako nekateri sploh niso mogli udeležiti tega kulturnega dogodka. -ar

ima svoje ljubitelje. »Duh po človeku«, »Imel sem ljubi dve«, »Živim«, »Trotamora«, »Sonce je obstalo«, »Šumijo gozdovi domači«, niso prezahtevna dela za poprečnega bralca.

POEZIJA IN UMETNOST, ENCIKLOPEDIJE IN LEKSIKON

NI so knjige, ki niso namenjene branju, temveč prebiranju, paberkovanju, jemanju v roke in prelistavanju. So to zbirke Lirike in Muzeji sveta, Mladi vedež, Matematika v nastajanju itn.

(Razdelitev je povzeta po Svetu knjige 77)

ŠTIRI TEDNE BREZ TV

Staro modrost o tem, da je dobro, dokler mož nosi vino, slabo pa, ko začne vino nositi moža, lahko posplošimo na vse oblike zasvojenosti, od alkohola, do tobakarstva, kvartopirstva, kofetarstva in mamil. O zasvojenosti smemo govoriti zmeraj takrat, ko moramo neko stvar sprejemati vsak dan v določeni količini, če ne nam manjka, smo živčni, potrti, zmedeni ali celo nesrečni.

Da sega zasvojenost tudi že na področje gledanja televizije, je eno najnovejših odkritij na zahodu, temu primerne pa tudi reakcije. Če so se namreč doslej raziskave na tem področju gibale bolj v smeri programske politike posameznih televizijskih hiš ter so anketirale gledalce po spolu, starosti in izobrazbi o tem, kaj kdo najraje gleda, pa je odvisnost od TV zaslona seveda vse kaj drugega. Ne samo, da zasvojeni človek ni več svoboden, nanj je tudi možno močnejše vplivati npr. politično kot na svobodnega. Kako pa sedeči način življenja (dopolne pisarna, nato avto, zvečer TV) ni zdrav, že tako vemo.

Zabaven ali tudi ne je zato npr. predlog dunajskega kardinala in berlinskega nadškofa, naj bi se kristjani en dan v tednu odpovedali gledanju TV (nekaj podobnega kot post), resen in poučen pa je poskus, ki so ga pred kratkim izvedli (in posneli) berlinski študentje.

Od 25 družin, ki so se javile na razpis, ali se hočejo za štiri tedne odpovedati gledanju TV, so izbrali dve delavski. Odnegli so jim televizorje in poskus je stekel.

Na začetku so bili dotedanji poprečni gledalci TV precej optimistični. Verjeli so, da jim bo ostalo več časa za obiske, družinske pogovore in druge dejavnosti.

Pa je bil prvi teden že hud in v drugem strašen dolgčas. Otroci so si navlekli knjig, starejši pa so v tišini buljili drug v drugega. Porazna podoba ljudi, ki se sicer dobro razumejo med seboj, a si nimajo kaj povedati.

Tretji teden so otroci reševali križanke, moška sta se ukvarjala vsak s svojim konjičkom (na vrsto so prišli pozabljeni magnetofoni), ženski sta zalovali za filmi, ki so tačas tekli na TV. Četrty teden, ko bi človek pričakoval, da se bodo vsi že vživeli v breztelevizijski čas, je bilo več prepirov, kot prej in začetek bilance tega poskusa. Izsledki so v kratkem naslednji:

— Brez gledanja TV se da prebiti na dopustu, v tempu vsakdanjega dela pa ne.

— TV je vsakdanja sprostitev, tudi nekaj družinski strelovod za slabo voljo.

— Televizijskim informacijam ljudje bolj verjamejo kot radij-

skim, politiki so bolj prepričljivi na zaslonu.

— Napovedovalcem ljudje otroško verjamejo, češ: »Tako je simpatičen, ta mi že ne bo lagal!«

— Tudi ko so na lastni koži izkusili, kakšno moč ima TV nad njimi, se niso bili pripravljeni upreti, ampak so to sprejeli kot dejstvo.

In konec? Ko so spet dobili svoje ljube škatle nazaj, so buljili vanje še bolj kot prej! -k

KULTURA IN NEKULTURA

Vprašal sem sodelavce iz neposredne proizvodnje, kaj menijo o kulturi in nekulturi ter dobil nekaj zanimivih odgovorov.

Bine: »Kultura in nekultura sta zame odnos med nadrejenimi in podrejenimi delavci. Delovodja bi moral biti do mene prijazen tudi takrat, ko ni dovolj dela v delavnici in ne samo takrat, ko bi bilo treba delati v podaljšanem delovnem času.«

Jana: »Kulturno in nekulturno je zame: napraviti dogovor, a ga potem ne spoštovati. Ni lepo, če se dogovorimo in napišemo določene sklepe in pravila, a jih potem ne mislimo uresničevati.«

Ivan: »Kultura je red, snaga, poštenje in spoštovanje sočloveka. Nekulturno je aktivno sodelovati pri kulturnih dejavnostih, a se v vsakdanjem življenju slabo vesti.«

Alojz: »Kulturno je gostovati na kulturni prireditvi v inozemstvu, a nekulturno: obenem si od tam prinesiti pornografsko literaturo.«

Janez: »Kultura pomeni spoštovati človeka in vse, kar ga obdaja. Nekulturno je nič delati, pa zahtevati dobro plačilo.«

Darja: »Kultura je vse, kar je lepo in stremi k plemenitemu. Nekultura vse lepo izničuje in plemenito omalovažuje.«

Jože: »Kultura je vse, kar je človek ustvaril in je ogledalo časa, v katerem je ustvarjal. Nekultura je hoteno in nehoteno negiranje splošno veljavnih načel obnašanja v času človeškega bivanja.« -k

IZ GRADIVA ZA 11. KONGRES ZK

Cilj propagande je širiti resnico in poudarjati rezultate našega družbenega razvoja, zato ima svoje mesto pri razvijanju socialističnih samoupravnih odnosov.

KNJIŽNE ZVRSTI ZA VSAKO RABO

Literarna teorija ima vse vrste leposlovja razdeljene silno natančno. Ne samo na poezijo, prozo in dramatik, prozo ne samo na črtico, novelo in roman, roman ne samo na pustolovski, psihološki, socialni itn., ampak že samo detektivski roman vsaj na sedem, osem podvrst. In čeprav je taka razdelitev pametna reč ter so osnovni pojmi iz literarne teorije zelo koristno pomagalo za razumevanje besedne umetnosti, si oglejmo tokrat, kako lahko delimo knjige za domačo, vsakdanjo rabo in kako vprašujemo po njih, kadar jih kupujemo ali si jih izposojamo.

V PRAVLJIČNI DEŽELI DOMISLJIJE začne vsak mladi bralec svojo pot v svet knjig. Sem spadajo vse pravljice, kot npr. »Govoreči kamen«, »Mezinčica«, »Mama Bršljanka«, »Pošast iz Rašomona«, pa tudi »Kekčeve zgodbe«.

MIKAVNO BRANJE ZA FANTE IN DEKLETA so med drugim »Pogumni kapitani«, »Skavt Peter«, »Netočka Nezvanova«, »Speilin dnevnik«, »Sinovi Velike Medvedke« itn.

NAPETE DOGODIVŠČINE TER RAZBURLJIVA DOŽIVETJA mikajo moški svet tam od

devetega do osemdesetega leta. Nekaj naslovov: »Skrivnost zapuščene ladje«, »Bermudski trikotnik«, »Iskalec izgubljenega tiščletja«, »Čeljusti«, »Kolos«.

KRATKOČASNO BRANJE je namenjeno obema spoloma, a naslovi kot »Villette«, »Gora je mlada«, »Smrt v gradu«, »Slovo«, »Jezero«, »Tereza Etienne« privlačijo bolj ženski svet.

BIOGRAFIJE IN SPOMINSKA PRIČEVANJA prinašajo poleg zabave tudi koristne informacije in nam širijo duhovno obzorje. Sem spadajo: »Neiztrohnjeno srce«, »Pogine naj pes«, »Tujec«, »Velika igra«, »7000 dni v Sibiriji«.

DOKUMENTI O VOJNI še zmeraj najraje pričajo o 2. svetovni vojni. »Arnhemski most«, »Bombnik«, »Kavelj 22«, »V imenu rase«, »Ultra«, »Kupčija v Potsdamu« je le nekaj aktualnih naslovov.

DOBER NASVET JE VEDNO DOBRODOŠEL, pa naj gre za otroške bolezni, vzgojo otrok, za kuharsko umetnost, kozmetiko ali gobarstvo.

SLOVENSKO LEPOSLOVJE je po nakladah sodeč najmanj kupovano od vseh, pa vendar

Puščoba

REKREACIJA IN ŠPORT

VESESLALOM V TOZD

Osnovna organizacija sindikata transport je pri Ošvenu priredila interno prvenstvo v veslalomu. Zmagal je Vlado Krivec pred Vojkom Rozmanom in Alojzom Nedokom.

Skupne službe za gospodarjenje so imele tekmovalce za ženske in moške. V ženski konkurenci je zmagala Fanika Stefanovič, drugo mesto je osvojila Tončka Ločičnik, tretje pa Alenka Dolinšek. Pri moških je bil najboljši Vlado Homan, ki je zmagal pred Alojzom Golograncem, tretje mesto je osvojil Metod Kac.

Sindikata in mladina elektrotehničnih storitev sta organizirala prvenstvo v veslalomu za tri kategorije. Pri ženskah je zmagala Anica Plohl, druga je bila Zofka Štifter, tretja pa Biba Čebulj. Pri moških do 35 let je zmagal Drago Mavrič, drugo mesto je osvojil Miran Franc, tretje pa Vinko Kranjc. V konkurenci starejših moških je zmagal Edo Pečolar, drugi je bil Jaka Rožen in tretji Erik Günter.

TOZD stroji in deli je na Pungartu organiziral nočni veslalom, na katerem je sodelovalo 15 delavcev.

PRVENSTVA ŽELEZARNE RAVNE

SMUČARSKI TEK

Ob smučarskem TRIM teku je komisija za rekreacijo izvedla prvenstvo železarne v smučarskem teku za ženske in moške. Pri ženskah je postala prvakinja železarne Jožica Taks, na drugo mesto se je uvrstila Berta Vidovšič, tretja pa je bila Majda Horjak. Med mlajšimi moškimi do 35 let je zmagal Milan Dretnik pred Mirkom Kranjčanom, tretji je bil Oto Šumer, četrta Jaka Vidovšič, peti Alojz Mlinšek. Pri moških nad 35 let je premočno osvojil prvo mesto Mirko Bauče. Za njim so se uvrstili naslednji boljši tekmovalci: Ivan Kranjčan, Polde Kobolt, Ivan Lasnik in Rado Pšeničnik.

SANKANJE

Na hitri progi od Ivarčkega jezera do Rimskega vrelca je bilo prvenstvo posameznikov v sankanju, na katerem je nastopilo 42 najboljših tekmovalcev, ki so se borili za kolajne in za uvrstitev v reprezentanco železarne, ki bo sodelovala na prvenstvu slovenskih železarn. Pri ženskah je osvojila prvo mesto Jožica Kotnik iz valjarne, kolajni sta še dobili Berta Gostenčnik in Ivica Kočnik. Med moškimi je ponovno osvojil naslov prvaka Evgen Korinšek, drugi je bil Marjan Zdovc, tretji pa Martin Pepevnik.

VESESLALOM

Na Ošvenovem travniku je bilo prvenstvo železarne v veslalomu. Moški so bili razdeljeni v štiri starostne skupine, ženske pa v dve. Tudi smučarji so tekmovali za mesta v reprezentanci železarne. Pri mlajših moških do 25 let je zmagal Tomi Šater pred Romanom Polajnerjem in Jožetom Sorčanom. V skupini od 25 do 35 let je bil najboljši Roman Skrinjer,

drugi je bil Peter Wlodyga, na treje mesto pa se je uvrstil Vlado Sekavčnik. V skupini od 35 do 45 let je zmagal Ivan Videmšek pred Tonetom Navodnikom in Ivanom Mlačnikom. Med najstarejšimi je osvojil naslov prvaka Anton Godec pred Alojzom Golograncem in Florijem Kotnikom.

Pri ženskah do 25 let je zmagala Marija Svetec pred Silvo Kac. Med starejšimi pa je bila najboljša Mara Komar pred Jožico Taks in Elo Cepelnik.

NAMIZNI TENIS

Na prvenstvu železarne za posameznike je sodelovalo 60 najboljših tekmovalcev. Ženske so tekmovali v eni skupini, moški pa so bili razvrščeni v tri starostne skupine.

Pri ženskah je zaslužen osvojila prvo mesto Jožica Ačko, druga je bila Jožica Taks, tretja pa Krista Kasnik. Med mlajšimi moškimi do 30 let je zmagal Stefan Plešej pred Ivanom Matjašcem in Radom Krenkerjem. V srednji skupini, ki je bila kvalitetno najmočnejša, je zmagal Andrej Pandev, drugi je bil Tone Maklin in tretji Mirko Bauče. Pri veteranah nad 40 let so bile borbe najbolj izenačene. Prvo mesto je osvojil Rado Pšeničnik, ki je bil samo enkrat poražen, po dva poraza so imeli Tone Godec, Tomislav Tasič in Ivo Mlakar. Najboljšo razliko v medsebojnih srečanjih je imel Godec, ki je osvojil srebrno kolajno. Tretje mesto pa je pripadlo Tasiču.

Tekmovalce je odlično vodil priznani mednarodni sodnik Ludvik Bauče.

V Gornji Radgoni je bilo prvenstvo vzhodne regije, ki je bilo izločilno tekmovalce za udeležbo na republiškem prvenstvu. Najboljša sta bila naša predstavnika: Barbika Logar je zmagala med mladinkami, Bojan Pavič pa med mladinci.

Tudi v tekmovalstvu parov so bili naši tekmovalci najboljši. Med dekleti sta zmagali Ačko—Logar, pri fantih je zmagal kombinirani par, v katerem je nastopil tudi Bojan Leš, najboljša v mešanem paru sta bila Ačkova in Pavič.

Poleg navedenih so se na republiško prvenstvo uvrstili še naslednji: Horvat, Trbižan, Šave in Janežičeva med dekleti ter Günter, Ozmeč, Kaker in mladi Jamšek med mladinci.

Za uspešno delo in vidne uspehe pri dvigu slovenskega in jugoslovanskega namiznega tenisa sta dobila plakete republiške zveze trenerja Robert Jamšek in Ludvik Bauče. Za dosežene tekmovalne uspehe so dobili plakete lanskega pionirski državni prvaki: Günter, Janežič in Pavič ter dekleta Ačko, Logar in Horvat.

PLAVANJE

V Kranju je bilo zimsko republiško prvenstvo za posameznike, na katerem je sodelovalo več kot sto najboljših slovenskih plavalcev in plavalk.

Med posamezniki je bila najuspešnejša Maja Rodič, ki je zma-

gala v štirih disciplinah (100 in 200 m prsno, 200 m kravl in 100 m delfin). Drugo mesto je osvojila na 400 m mešano. Plavala je tudi v štafeti 4 x 100 m mešano, ki je z novim državnim rekordom za mladinke osvojila prvo mesto. Poleg Rodičeve so v zmagoviti štafeti nastopile: Levarjeva, Pisnikova in Kolmančičeva.

Med člani je postal Tomaž Rodič dvakratni republiški prvak: na 100 m in 200 m prsno. Za družinsko presenečenje sta poskrbela tudi brata Kos, ki sta bila najboljša hrbtaša. Na 100 m je zmagal Drago pred Miranom, na 200 m pa sta zamenjala vlogi. Tudi moška štafeta fužinarja je v postavi Drago Kos, Rodič, Vočko in Jež osvojila naslov republiškega prvaka v disciplini 4 x 100 m mešano.

V Beogradu je na zaključnem tekmovalstvu za jugoslovanski plavalni pokal nastopilo šest najboljših ekip. Prvo mesto je osvojila ekipa Mladosti, drugi je bil Triglav. Koroški tekmovalci so se morali tokrat zadovoljiti s šestim mestom. Ekipo sestavljajo po en član in pionir v vsaki disciplini. Naše pionirke so nastopile močno okrnjene brez poškodovanih Kosove in Bobekove.

Kot posameznica se je ponovno izkazala Maja Rodič, ki je bila

trikrat prva. V disciplini 200 m prsno je izboljšala državni rekord za članice, na 200 m mešano je postavila mladinski državni rekord, zmagala je tudi na 100 m prsno. Drugo mesto pri članih na 200 m prsno je osvojil Tomaž Rodič. Tretji pa sta osvojila Vočko pri članih na 100 m delfin in Miran Kos pri pionirjih na 400 m kravl.

SMUČANJE

V Mavrovem je bilo 33. državno prvenstvo v alpskem smučanju, na katerem je nastopilo nekaj koroških smučarjev. Med člani sta tekmovala brata Högl, ki sta odstopila tako v slalomu kot veleslalomu. Le Irena Jež je uspešno tekmovala v vseh disciplinah. V smuku in veleslalomu je osvojila tretje mesto, v slalomu pa deveto. V alpski kombinaciji pa je bila najboljša in ponovno osvojila naslov državne prvakinja, čeprav so bile na startu vse naše reprezentantke, ki zastopajo našo državo na tekmovaljih za evropski in svetovni pokal.

Na Partizanki nad Slovenj Gradcem je bilo prvenstvo cicibanov vzhodne regije. Pri dekletih je zmagala Katjuša Pušnik iz Črne, med fanti pa je bil najboljši Dušan Žagar z Raven. Drugo mesto je osvojil Matjaž Plešec iz Črne, tretji pa je bil Mežičan Aleš Pustoslemšek.

V Črni je bilo republiško prvenstvo v veleslalomu za cicibane

Hotuljščica

Barbika Logar

in cicibanke. Med koroškimi dekletimi se je najbolj izkazala Katjuša Pušnik iz Črne, ki je osvojila tretje mesto. Pri cicibanah je osvojil odlično drugo mesto Dušan Žagar z Raven, deveti je bil Matjaž Plešec iz Črne in deseti Aleš Pustoslomšek. Skupno je nastopilo 126 tekmovalcev.

Na Ošvenovem travniku je bilo tekmovalje vzhodne regije za cicibane in cicibanke in pionirje v veslalomu. Pri cicibanah je zmagal Žagar pred Pustoslomškom, pri pionirkah je bila najboljša Natalija Fužir iz Črne pred Videmškovo z Raven.

Med cicibankami je zmagala Mariborčanka Markoli, druga je bila Vesna Luinovič iz Mežice, tretja pa Pušnikova iz Črne.

Pri Bolfenku na Pohorju je bilo tekmovalje v slalomu in veslalomu za vrhunski razred. V ženski konkurenci je v veslalomu ponovno zmagala Irena Jež. Roman Högl je v obeh disciplinah osvojil četrto mesto.

ODBOJKA

Moške ekipe v drugi zvezni in enotni republiški ligi so odigrale prvo kolo spomladanskega dela. V Mežici sta bila oba koroška derbija. V novi telovadnici sta se pred 300 gledalci pomerila Zerjav in Mislinja. Gostje iz Mislinje so bili bolj izenačeni in zaslužen zmagali s 3:1. Glavni tekmi je prisostvovalo več kot 500 gledalcev. Čeprav so si igralci Mežice kot večina gledalcev želeli zmago Mežice, je tudi tokrat Fužinar dokazal, da je boljši in zaslužen zmagal s 3:1. Po 10 kolu je Fužinar na tretjem, Mežica pa na 7. mestu.

Na tretjem občinskem mladinskem turnirju je ponovno zmagala ekipa Gimnazije, ki si je tako že zagotovila naslov občinskega prvaka.

TUDI V MEŽICI NOVA DVORANA

V nedeljo, 19. februarja je bila v Mežici otvoritev nove telovadnice. Po tradiciji, ki jo ima klasična telovadba v naši dolini, so imeli prvi nastop v njej najboljši slovenski orodni telovadci.

Nova telovadnica je večnamenska in bo služila predvsem redni šolski vadbi. Krajani jo bodo uporabljali za večje kulturne in

zabavne prireditve. Največ pa so pridobili mežiški odbojkarji, ki bodo končno lahko igrali prvenstvena srečanja druge zvezne lige na domačem terenu.

Telovadnica ima več kot 1000 m² uporabne površine. Žal pa še nima primerne prostora za gledalce.

S. F.

ŠAH

Na hitropoteznem prvenstvu za pokal Fužinar 78 je bil odigran 23. februarja drugi turnir, katerega se je udeležilo 14 šahistov vseh kategorij. Zmagal je Franc Jesenek, ki je po 13 dvobojih osvojil 10,5 točk. Drugo mesto je pripadlo Andreju Erjavcu z enakim številom točk, vendar je v medsebojnem dvoboju zmagal prvi. Sledijo: 3. Jože Jesenek 9, 4. Franc Rotovnik 8, 5. Niko Ristič 8, 6. Franc Kolar 7,5 itd.

Januarskega turnirja, odigranega 24. januarja, se je udeležilo 16 šahistov. Zmagovalec je bil Niko Ristič s 13 točkami. Drugo mesto je osvojil z enakim številom točk Jože Jesenek, 3. Andrej Erjavc 11,5, 4. Mirko Hrovatič 9,5, 5. Marko Vrečič 9, 6. Marjan Uršič 9, 7. Boris Grzina 8,5. Na tem turnirju sta presenetila mladince Vrečič in Grzina ter pionir Danilo Peruš, ki je osvojil zelo dobro 10. mesto s 7 točkami.

To tekmovalje traja vse leto in bo obsegalo 10 turnirjev. Da bi ob koncu leta dobili zmagovalec, se vsak turnir točkuje, tako da zmagovalec dobi po 25 točk, drugouvršeni 20, tretji 15, četrtri 11, peti 8, šesti 6, sedmi 4, osmi 3, deveti 2 in deseti eno točko. Za končno odločitev šteje uvrstitev sedmih turnirjev, tako da se ob morebitni udeležbi posameznika na vseh odštejejo točke treh, kjer je bil najslabše uvrščen. Skupni zmagovalec prejme pokal v trajno last, nekaj dalje uvrščenih pa praktične nagrade v obliki strokovne šahovske literature. Po dveh letošnjih turnirjih sta v vodstvu Andrej Erjavc in Franc Jesenek 25, Mirko Hrovatič 14, Franc Rotovnik 11 itd. Skupaj je uvrščenih 13 šahistov.

V. P.

V Ljubljani je bila 4. februarja, 13. redna konferenca šahovske zveze Slovenije. Delegat SK Fužinar je bil tov. Viktor Pesjak.

Na konferenci so ugotovili:

— Po vsej republiki je vedno večje zanimanje za šah.

— Opaziti je manjšo možnost slovenskih šahistov pri napredovanju v primerjavi s tistimi v drugih republikah.

— V širši družbi še ni dognano temeljno izhodišče: ali sodi šah k telesni kulturi ali ne, ali pa celo ne sodi tudi med kulturne panoge.

— Temeljne šahovske organizacije naj bi se povezale z združenim delom, KS in šolami.

— Posebno pozornost je treba posvetiti nadarjenim šahistom in z njimi delati strokovno.

— Šahovsko udejstvovanje je treba razvijati in organizirati po delegatskem načelu.

Šah je s svojimi prvinami ena od mnogih vrst športa. Menim, da je razprava, ali spada k telesni kulturi ali h kulturi nesmiselna.

Po portoroških sklepih naj bi vsako športno panogo cenili po tem, kolikšno je zanimanje zanjo in kakšne tekmovalne uspehe v njej dosegamo ter pričakujemo. V svetovnem merilu je jugoslovanski šah na vidnem mestu. Če želimo igrati kvaliteten šah, bo treba pri delitvi sredstev tudi njemu posvetiti ustrezno pozornost.

J. J.

Bodoči mojstri

DELO KOROŠKEGA FILATELISTIČNEGA DRUŠTVA V PRETEKLEM LETU

9. 2. 1977 je bila redna letna delovna konferenca Koroškega filatelističnega društva Ravne, ki se je udeležilo prek 40 članov. Trenutno je v društvu 96 članov, 24 mladincev in 10 pionirjev. Med te se razdeli 310 priložnostnih in 150 serij rednih frankovnih znamk ter 8 FDC ovitkov.

Za pionirje je na osnovni šoli Prežihov Voranc poseben filatelistični krožek, v katerem redno delajo. Podoben krožek je tudi za mladince na gimnaziji Ravne, ki šteje 6 članov.

Delo društva v minulem letu je potekalo v glavnem v nabavi raznih filatelističnih materialov in pripomočkov. V tem času se je tudi precej razmahnilo tematsko zbiranje, tako da je bilo na konferenci sklenjeno, da se letos organizira lastna društvena razstava. Poleg tega so bili sprejeti še naslednji sklepi:

- vključitev društva v kulturno skupnost Ravne,
- poglobljeno delo z mladino,
- izdelava panojev za razstave,
- izdaja priložnostnega ovitka »Kmečki upori na Koroškem«.

Ob tej priliki tudi naprošamo naše člane, da redno prihajajo po svoje znamke in se udeležujejo filatelističnih srečanj vsak prvi torek po 15. v mesecu ter ob nedeljah od 10. ure dalje v prostorih DTK na Ravnah.

TEMA JUGOSLAVIJA

Ta tema je bila obogatena še z dvema izdajama. V Komuniji je novembra lani izšla priložnostna izdaja z nazivom »Evropska vodna pot — Donava«, ki spada v to tematiko. Serija ima 7 znamk, nas pa zlasti zanimata vrednosti: 55 banov, ki prikazujejo motorno ladjo »Karpatis« v soteski Kazan (Džerdap) in 1 lej, z rečnim parnikom pred Orašovo.

V isti izdaji sta tudi dva spominska bloka za 10 lejev. Prvi je nazobčan in prikazuje rimskega boga Danubiusa, drugi, nenazobčan, pa prikazuje satelitski posnetek Donave, torej tudi precejšen del našega ozemlja.

Z isto temo je Madžarska 28. decembra izdala znamki v nakladi 271.000 nazobčanih izvodov in 17.300 nenazobčanih izvodov ter spominski blok, s katerim je bila obeležena 30-letnica donavske konference. (Prva je bila 18. 8. 1948 v Beogradu.) Ta blok (22 forintov) obeležuje istočasno tudi graditev transkontinentalne vodne magistrale Donava—Main—Ren.

Zaradi večkratnega tematskega namena bosta ti dve izdaji, zlasti Madžarska, verjetno zelo hitro našli pot do albumov tematikov, zlasti tistih, ki kompletirajo temo »Jugoslavija«.

f. u.

NAŠA UPOKOJENCA

August Krauberger, roj. 7. avgusta 1922, v železarni od 15. septembra 1940 dalje s prekinitvijo, nazadnje v valjarni kot ključavničar. Star. upokojen 15. februarja 1978

Maks Petelinšek, roj. 28. marca 1918, v železarni od 1. januarja 1944 dalje v pravni službi kot vodja pravne službe. Inval. upokojen 1. februarja 1978

VAUVENARGUESOVE MAKSIME

Jasnost je okras globokih misli.

Mračnost je kraljestvo zmot.

Človek ne more biti pravičen, če ni človeški.

Ni je resnice, ki bi se v puhi glavi ne mogla izmaličiti v zmot.

Na viharje mladosti sijejo sončni dnevi.

Nasveti starosti so kakor zimsko sonce: sijejo in ne ogrevajo.

Obup je zmot vseh zmot.

Gibanje zaposlenih v tovarni v času od 21. januarja do 20. februarja 1978

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Odkod je prišel
PRIDOBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Antolič Milan	7. 6. 1957	KV elektromehanik	elektrotehnične storitve	iz JLA
2.	Bratina Vanjo	13. 7. 1956	NK delavec	valjarna	ponovna zaposlitev v železarni
3.	Bukovec Gorazd	11. 6. 1956	SŠ gimnazija	mini livarna	prva zaposlitev
4.	Čas Edvard	14. 12. 1957	KV obratovni električar	elektrotehnične storitve	prva zaposlitev
5.	Črešnik Anton	13. 2. 1955	NK delavec	jeklarna	iz druge delovne organizacije
6.	Dretnik Drago	2. 11. 1956	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
7.	Fužir Olga	21. 10. 1958	NK delavka	rezalno orodje	iz druge delovne organizacije
8.	Golob Franc	29. 9. 1948	SS komercialni tehnik	družbeni standard	iz druge delovne organizacije
9.	Hanjže Venčeslav	20. 9. 1950	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
10.	Kobolt Sonja	17. 10. 1958	KV prodajalka	raziskave in razvoj	iz druge delovne organizacije
11.	Krivograd Marjan	17. 1. 1953	KV zidar	valjarna	iz druge delovne organizacije
12.	Markovič Stjepka	2. 12. 1950	NK delavka	rezalno orodje	iz druge delovne organizacije
13.	Mesarič Ivan III.	6. 5. 1958	KV žarilec o. p.	kovačnica	iz JLA
14.	Metulj Marija	11. 12. 1957	KV strugarka	rezalno orodje	iz poklicne šole
15.	Miklavc Silva	16. 10. 1957	SS ekonomski tehnik	DS za finance	začasno
16.	Ošlovnik Peter	27. 1. 1958	KV valjavec o. p.	livarna	iz JLA
17.	Podhovanik Franc	26. 9. 1941	NK delavec	rezalno orodje	iz JLA
18.	Pongrac Albin	23. 2. 1955	NK delavec	mini livarna	iz druge delovne organizacije
19.	Praznik Marjan	1. 12. 1955	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
20.	Razdevšek Leopold II.	4. 10. 1957	RTV mehanik	elektrotehnične storitve	iz JLA
21.	Rotovnik Mirko	27. 12. 1957	KV ključavničar	energija	iz JLA
22.	Smrečnik Jožef	15. 5. 1945	NK delavec	kovačnica	iz druge delovne organizacije
23.	Sveteč Norbert	6. 6. 1955	KV str. ključavničar	rezalno orodje	iz JLA
24.	Serkezi Avgust	6. 8. 1953	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
25.	Sredi Branko	3. 12. 1948	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
26.	Suler Marija	2. 6. 1958	NS	DS za kadre	prva zaposlitev
27.	Vogel Marija	8. 12. 1959	KV brusilka	rezalno orodje	iz poklicne šole
28.	Vožič Emil	5. 11. 1957	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
29.	Zvikart Stanislav	28. 10. 1956	NK delavec	jejklovlek	iz druge delovne organizacije

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Kam je odšel
IZGUBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Bricman Srečko	30. 3. 1959	KV strugar	strojno gradbeno vzdrževanje	v JLA
2.	Divjak Viktor	11. 4. 1959	KV rezkalec	stroji in deli	v JLA
3.	Fortin Alojz	1. 6. 1959	KV kovač o. p.	kovačnica	v JLA
4.	Golob Anton	26. 5. 1959	KV ključavničar	rezalno orodje	v JLA
5.	Karničnik Jože	12. 2. 1960	KV žičar o. p.	jejklovlek	v JLA
6.	Kostanjevec Slavko	5. 5. 1958	KV str. ključavničar	energija	v JLA
7.	Konečnik Bojan	18. 1. 1959	KV ključavničar	energija	v JLA
8.	Krauberger Avgust	7. 8. 1922	KV strugar	valjarna	starostna upokožitev
9.	Lenko Gorazd	14. 5. 1955	KV obratovni električar	elektrotehnične storitve	dana odpoved
10.	Mak Milan	22. 12. 1957	KV ključavničar	stroji in deli	v JLA
11.	Meglič Rafael	8. 10. 1949	NK delavec	jeklarna	odj. po sklepu delavskega sveta
12.	Metulj Marija	11. 12. 1957	KV strugarka	rezalno orodje	jeklarne
13.	Mihev Ivan	20. 11. 1959	KV kovač o. p.	kovačnica	dana odpoved
14.	Mihev Sonja	29. 9. 1958	KV tehnični risar	priprava proizvodnje	v JLA
15.	Molner Andrej	9. 11. 1953	KV ključavničar	stroji in deli	dana odpoved
16.	Mravljak Drago	28. 7. 1956	NK delavec	livarna	dana odpoved
17.	Petelinšek Maks	28. 3. 1918	VŠ dipl. pravnik	DS KSZ — pravna služba	samovoljna zapustitev dela
18.	Pipan Drago	27. 8. 1959	KV str. kovač o. p.	kovačnica	invalidska upokožitev
19.	Pirnat Anton	6. 6. 1959	KV valjavec o. p.	valjarna	v JLA
20.	Plimon Ivan	28. 3. 1952	KV strugar	stroji in deli	v JLA
21.	Prevolčič Marko	25. 4. 1947	PK žerjavovodja	jeklarna	dana odpoved
22.	Rebernik Ferdo	23. 5. 1956	NK delavec	livarna	dana odpoved
23.	Turičnik Anton	15. 1. 1959	KV strugar	pnevmatični stroji	samovoljna zapustitev dela
24.	Vezjak Zdravko	17. 9. 1956	NK delavec	vzmetarna	v JLA
25.	Vilhužnik Anton	28. 5. 1934	KV voznik viličarja	transport	samovoljna zapustitev dela

IZOBRAZBA — KVALIFIKACIJA

Pridobili lastnost delavca	Izgubili lastnost delavca
1 — SŠ ekonomski tehnik	1 — VŠ dipl. pravnik
1 — SŠ komercialni tehnik	5 — KV strugarjev
1 — SŠ gimnazija	1 — KV rezkalec
2 — KV ključavničarja	5 — KV ključavničarjev
1 — KV obratovni električar	1 — KV voznik
1 — KV zidar	1 — KV žičar o. p.
1 — KV strugar	1 — KV obratovni električar
1 — KV RTV mehanik	1 — KV strugar
1 — KV elektromehanik	1 — KV kovač o. p.
1 — KV brusilec	1 — KV tehnični risar
1 — KV prodajalec	1 — KV kovač o. p.
1 — KV žarilec o. p.	1 — KV valjavec o. p.
1 — KV valjavec o. p.	1 — PK žerjavovodja
1 — NS delavec	4 — NK delavci
14 — NK delavci	

ZAHVALA

Ob izgubi naše mame in bice **Amalije Apšner** se iskreno zahvaljujemo sostanovalcem za velenec, godbi na pihala za žalostinke in g. župniku za lepe poslovilne besede.

Hvala vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti.

Žalujejoči sin Franc z družino

IZREKI

Praskupnost je skupnost vseh predsodkov.

Brudzinski

Nevednost je prostovoljna nesreča.

Ling

Nemorala je morala tistih, ki se zabavajo.

Mencken

Stalni nemir je lenoba.

Hilsbecher

Tvoja nedolžnost je v nevednosti o tem, kaj je nedolžnost.

Neitzsche

Zvestoba je tudi ena od poti k izdaji.

Japonski pregovor

Kjer se neha pravica, se začne tiranija.

Pitt

NESREČE PRI DELU V FEBRUARJU

Alojz Črpnjak, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri rezanju podlage na tračni žagi mu je ta zdrsnila, pri čemer si je porezal prstane na levi roki.

Franc Peršak, TOZD raziskave in razvoj — pri nastavljanju končnega stikala na krožni žagi se je na valju ob stroju spotaknil, pri čemer je padel in si poškodoval koleno leve noge in desno roko.

Dominik Mager, TOZD energija — pri razkladanju praznih jeklenk s kamiona je neprevidno odmaknil eno jeklenko, tako da je sprožil drugo, ki mu je poškodovala golen desne noge.

Franc Šoba, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri demontaži tlačne cevi za vodno črpalko mu je priletel tujek v oko.

Stefan Pešičar, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri demontaži stroja za navijanje ušes mu je podporna noga stroja padla na nart leve noge in mu jo poškodovala.

Melhijor Kristan, TOZD valjar — med potjo k ravnalnemu stroju se je spotaknil ob gredici ter padel, pri čemer si je poškodoval čeljust.

Miha Kotnik, TOZD valjarna — pri delu z ravnalnim strojem se mu je valjana palica skotalila s šaržirne naprave ter mu padla na nart desne noge.

Jože Trup II., TOZD valjarna — pri nameščanju gredic na delovno mizo se mu je ena skotalila na levo roko ter mu poškodovala sredinec.

Franc Grm, TOZD jeklarna — tekoče jeklo mu je brizgnilo po stegnu leve noge ter ga opeklo.

Jakob Gostenčnik, TOZD jeklarnica — pri nakladanju ulitkov v zaboj mu je eden padel na levo nogo ter mu poškodoval nart.

Anton Kurmanšek, TOZD kovačnica — pri preizkušanju jermenov na brusilnem stroju RAFAMA, če so dovolj zategnjeni, mu je eden stisnil kazalec desne roke.

Ivan Jambrošič, TOZD jeklarnica — pri razkladanju košare z avtomobila s pomočjo električ-

nega mostnega žerjava mu je ta zdrsnila na desno nogo in mu poškodovala nart.

Ivan Arih, TOZD jeklarnica — pri gašenju ulitkov si je opeklo stegno leve noge.

Franc Šure, TOZD kovačnica — pri zapenjanju okroglega kovanega profila s pomočjo klešč si je poškodoval palec leve roke.

Ivan Vocovnik, TOZD jeklarnica — pri litju jekla v maske mu je brizgnilo tekoče jeklo izpod očal v oko.

Andrej Čekon, TOZD jeklarnica — pri spenjanju form se je udaril z ročnim kladivom po hrbtu leve roke.

Rudolf Mihelič, TOZD jeklarnica — pri obračanju ulitkov se mu je eden skotalil na levo roko ter mu stisnil mezinček.

Muharemi Muharem, TOZD valjarna — ključ za obračanje gredic mu je padel na levo roko ter mu poškodoval kazalec.

Stefan Plešej, TOZD jeklarnica — pri sklapljanju kalupov ga je stisnilo za mezinček desne roke.

Stefan Finžgar, TOZD jeklarna — pri menjavi žlindrine posode mu je jarem stisnil roko ob žlindrino posodo, pri čemer si je poškodoval sredinec leve roke.

Marija Ovnič, TOZD rezalno orodje — pri posnemanju brusne plošče ji je zdrsnil posnemalec in si je obrusila zapestje.

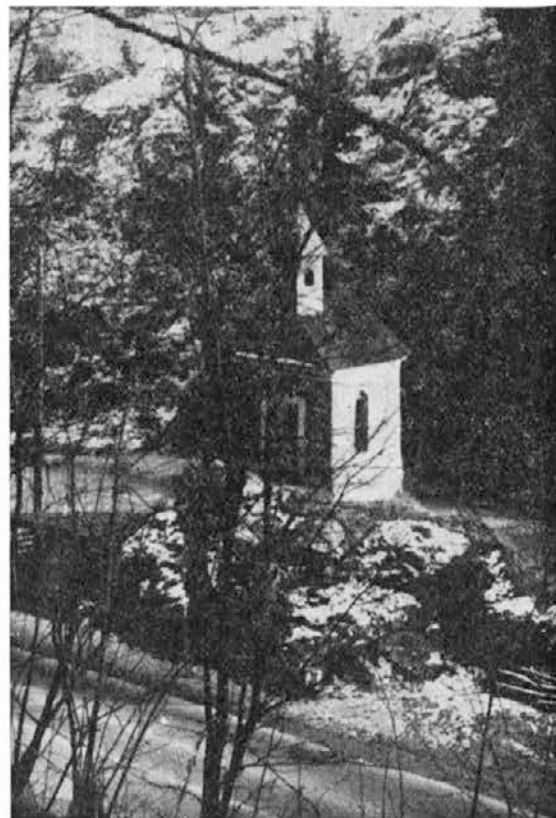
Jože Rahten, TOZD rezalno orodje — pri izbujanju trna iz puše se je s kladivom udaril po roki in si poškodoval palec.

Miroslav Garb, TOZD stroji in deli — pri smirkanju izvrtnice obdelovanca na stružnici mu je zdrsnilo, pri tem pa mu je čeljust vpenjalne glave poškodovala sredinec desne roke.

Mihail Jazbec, TOZD industrijski noži — pri zategovanju vijaka mu je zdrsnil ključ in je z roko udaril ob nož ter si poškodoval prste desne roke.

Ferdo Petek, TOZD pnevmatični stroji — pri struženju mu je vrglo ostružek v obraz in oči ter mu jih poškodovalo.

Pri Votli peči

ko je prišla ura, in jo je zapustil, ne prazne pušave, ne mnogoterega strašljivega hruma množic. Ni se bal klicati k vstaji v lenih časih. Ni se bal voditi svojih v boj, za katerega je vedel, da je izgubljen. Ni se bal pasti s svojimi v tem boju. Toda on ni padel. Njegovo ljudstvo je bilo premagano in z ljudstvom je utihnil vzvišen glas, ki mu je dajal navodila. In tedaj se je začel bati.

Rogovi straž so zatrobili na robu globeli. V gorah so iskali begunce. Lezel je po rečici, dokler ni prišel do jase. Tu so ležale skladanice ceder. Najbrž so drvarji pred bitko odšli. Zlezel je v eno skladanico. Rogovi straž so prihajali bliže. Zbal se je in zlezel v votlo cedro. Rogovi straž so šli mimo, znočilo se je in samo reka je šumela. On pa se je bal zapustiti svoje skrivališče. Zdanilo se je. Drvarji so se vrnili, drvarji in splavarji s svojimi žagami, sekirami in vrvmi. Zdal bi bil moral skočiti pokonci in nagovoriti drvarje in splavarje, kot je bil vajen nagovoriti ljudi. On pa se jih je bal. Prišel je nadzornik in velel svojim ljudem, naj znosijo cedre k žagi. Še zdaj bi bil lahko skočil pokonci, toda bal se je nadzornika in delavcev. Deblo za deblo so polagali pred žago in samo trenutek mu je še ostal, da bi zapustil svoje skrivališče. Toda tako se je bal, da so ga, kot pravi izročilo, razžagali v cedri.

ODISEJEVO DREVO

Celo ta dan je šel h koncu. Odstranili so mrtve snubače, zbrali puščice in pobrisali kri. Mož in žena sedita prvič zopet skupaj kot v starih časih. Še enkrat pogledajo bogovi dvojico, zdaj že z brezbrzišnim pogledom. Vse se je odigralo, kar naj bi bilo prepričilo to združitev. Vse mogoče se je zgodilo za in proti vrnitvi tega moža. In »za« je zmagal. Zdal so se bogovi umaknili v svoja večna prebivališča in prepustili ta dva njuni usodi.

Kako tiha je hiša! Vse je utihnilo v njegovi glavi. Glasba na poroki, ko je bil Ahil spočet, ki je tudi že davno pred Trojo umrl, spor boginj, rogov, ki so klicali v vojno, boji pred Trojo, tarnanje v ulicah osvojenega mesta, petje Siren, rjovenje Ciklopa, kruljenje začaranih tovarišev, strune Fejakov in k vsemu vedno razgibano morje.

Kako strašna je zdaj tišina! Če si imel tudi bogove zoper sebe, si vendar bil vedno v svetu bogov. Zdal je vse tiho. In dim na domačih gričih Itake je prav blede oblaček. Odisej ne bi bil to, kar je, če ne bi vedel, o čem zdaj ženo razmišlja: Ta mož je lahk o Odisej. Lahko pa tudi ni. Deset let križarjenja, deset let Troje, to je dolga doba ločitve. Snubače je sicer pobil. Toda morda je samo še bolj predrzen kot najbolj predrzen snubač. Morda se samo izdaja za gospoda. Morda je samo razbojnik, in njegova ladja leži v enem izmed zalivov. Kaj mi pravi srce? Čisto nič.

Nato je dejala žena: »Truden moraš biti. Rekla bom, naj ti priinesejo posteljo k ognju.«

Nato je odvrnil Odisej: »Te postelje ne boš mogla prestaviti sem. Ko sem te vzljubil, ko sem te snubil; takrat, ko nobeden od naju ni niti vedel, kje leži Troja, sem na svojem otoku poiskal prostor, ki bi bil dober za moj bodoči dom. Našel sem ga in ga pripravil. Podrl sem drevje in samo eno, najmočnejše drevo sem pustil. Določil sem ga za središče hiše. Posekal sem ga, toda mogočni štor sem pustil na koreninah. V ta štor sem potem vdolbel najino posteljo. Sicer pa veš vse to sama.«

(Prev. -ek)

BRANJE:

Anna Seghers

Tri drevesa

VITEZOVO DREVO

Pred kratkim so drvarji v Argonih, ko so zastavili sekire na prastar gozd, našli v votli bukvi viteza v popolni opremi, ki so ga po njegovem grbu prepoznali za enega spremljevalcev Karla Drznega iz Burgundije. Ta vitez se je na begu pred vojakmi Ludvika XI. v smrtnem strahu stisnil v drevo. Ko so bili zasledovalci mimo, je v svojem skrivališču klavirno propadel. Toda drevo, že takrat staro in mogočno, je šumelo in zelenelo dalje, medtem ko je vitez v njem hropel, jokal, molil in umrl. Močno in brez

madeža, razen ozke odprtine, v kateri je bil mrlič, je raslo dalje, nastavljal nove in nove kroge, širilo veje, prenočevalo rodove ptičjih jat in bi bilo raslo še naprej, če ne bi bili prišli drvarji.

IZAJJEVO DREVO

Izročilo pravi o prerokovi smrti, da so ga razžagali v cedri. V svojem življenju se ni ničesar in pred nikomer bal. Ne groženj mogočnikov in ne zasmeha sebi enakih. Ne vohlačev, ki so jih povsod pošiljali za njim, ne kamenja, ki je včasih priletelo iz množice. Ne solz svoje družine,

Foto: F. Kamnik, M. Krajnc, F. Rotar, M. Ugovšek, propagandna služba, služba za informiranje.